

Bodem onder de Omgevingswet 2022

CONCEPT

Versienummer: 3.0
Datum: 3 september 2021

Omgevingsdienst Midden-Holland

Kenmerk	2021251894
Omschrijving	Bodem onder de Omgevingswet 2022
Status	Versie 3.0
Datum	3 september 2021
Opdrachtgever	Gemeenten werkgebied ODMH
Opgesteld door	Mark de Boo

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
2	Veranderingen op hoofdlijnen	7
3	Achtergronden.....	9
3.1	Aanvullingsspoor bodem.....	9
3.2	Bodembeleid onder de Omgevingswet.....	9
3.3	Instrumenten Omgevingswet.....	10
3.4	Tijdelijk omgevingsplan.....	14
3.5	Soorten regels	15
3.6	DSO	16
3.7	Kwaliteitsklassen	16
4	Bodem in de omgevingsvisie	19
5	Bodem in een programma	21
6	Bodem in het omgevingsplan.....	23
6.1	Algemeen	23
6.2	Vóór inwerkingtreding Omgevingswet	24
6.3	Ná inwerkingtreding Omgevingswet	25
7	Zorgplicht	29
8	Toevalsvondst.....	33
9	Bouwen op een bodemgevoelige locatie.....	35
10	Graven.....	39
10.1	Graven onder of gelijk aan de interventiewaarde	39
10.2	Graven boven de interventiewaarde.....	42
11	Saneren van de bodem	45
12	Opslaan van grond en baggerspecie	49
13	Toepassen van bouwstoffen, grond en baggerspecie.....	53
13.1	Toepassen van bouwstoffen	53
13.2	Toepassen van grond of baggerspecie.....	55
14	Grondwater	61
15	Diffuus lood.....	69
16	Overgangsrecht Wbb.....	73
17	Bronnen/ ondersteuning	75

CONCEPT

1 Inleiding

Naar verwachting treedt op 1 juli 2022 de Omgevingswet in werking, een integrale wet voor alle activiteiten in de fysieke leefomgeving. Het is de grootste wetswijziging sinds de laatste aanpassing van de Grondwet. De Omgevingswet moet het omgevingsrecht eenvoudiger maken vanuit het motto: 'eenvoudig beter'.

Voor 'bodem' gaat er veel veranderen. Gemeenten krijgen onder de Omgevingswet veel ruimte om eigen afwegingen te maken. Om onze gemeenten voor te bereiden op de Omgevingswet, specifiek met betrekking tot het onderdeel 'bodem', hebben wij dit rapport opgesteld. Per bodemonderwerp is een beschouwing opgenomen van de regels.

Het rapport is niet volledig. Wij hebben beoogd op hoofdlijnen de veranderingen voor 'bodem' weer te geven. Wij hebben ons daarbij beperkt tot die onderwerpen die betrekking hebben op de chemische bodemkwaliteit. Voor de volledigheid merken wij op dat de bodem veel andere kwaliteiten heeft, die een rol spelen bij maatschappelijk vraagstukken zoals klimaatadaptatie, energietransitie, draagkracht en bodemdaling. Ook voor deze onderwerpen kunnen de instrumenten van de Omgevingswet worden gebruikt.

Inzichten kunnen veranderen. De Omgevingswet biedt ruimte voor de flexibiliteit die maatschappelijke vraagstukken vragen.

Belangrijk is op te merken dat er niets 'misgaat' wanneer een gemeente vóór inwerkingtreding van de Omgevingswet niets specifiek heeft geregeld ten aanzien van het onderwerp 'bodem'. De rijksregels en de bruidsschat voorzien in een kader in ieder geval tot 1 januari 2030. Om bestaand bodembeleid voort te kunnen zetten, zullen gemeenten dit beleid wel moeten omzetten naar maatwerkregels in het omgevingsplan. Het uitgangspunt hierbij is een beleidsneutrale omzetting van bestaand bodembeleid. In aparte notities zal worden ingegaan op welke wijze bestaand bodembeleid kan worden ingepast in het nieuwe stelsel.

Leeswijzer

Het rapport is als volgt ingedeeld:

Hoofdstuk 2 gaat over de veranderingen op hoofdlijnen.

Hoofdstuk 3 gaat over de algemene kaders van de Omgevingswet, en kan gebruikt worden als achtergrondinformatie. Dit hoofdstuk kan ook worden gebruikt om medewerkers te informeren over de Omgevingswet.

De hoofdstukken 4, 5 en 6 gaan in op het thema 'bodem' in de omgevingsvisie, het programma en het omgevingsplan. We hopen hiermee duidelijkheid te geven in de onderlinge samenhang tussen deze instrumenten.

Hoofdstuk 7 gaat over de zorgplicht, waarbij onderscheiden wordt een algemene en een specifieke zorgplicht.

Hoofdstuk 8 gaat over het instrumentarium toevalsvondst.

De hoofdstukken 9 t/m 13 gaan in op de activiteiten bouwen op verontreinigde grond (H9), graven (H10), saneren (H11), opslaan van grond en baggerspecie (H12) en toepassen van bouwstoffen, grond en baggerspecie (H13).

Hoofdstuk 14 gaat over het grondwater waarbij een belangrijke coördinerende rol is weggelegd voor de provincie.

Hoofdstuk 15 gaat over het vraagstuk diffuse lood.

Hoofdstuk 16 gaat over het overgangsrecht Wbb. Voor situaties die onder het overgangsrecht vallen blijft de provincie bevoegd gezag.

Hoofdstuk 17 gaat in op de informatiebronnen en de ondersteuning die gemeenten kunnen krijgen.

Zoals hiervoor gesteld beogen we met dit rapport niet volledig te zijn. Wel hopen we met dit rapport structuur aan te brengen in de aanpak, de prioritering en de keuzes, specifiek voor de onderwerpen die betrekking hebben op de chemische bodemkwaliteit.

De hoofdstukken 1 tot en met 6 kunnen gebruikt worden voor algemene achtergrondinformatie over de Omgevingswet.

De hoofdstukken 7 tot en met 16 gaan over specifieke onderwerpen en kunnen gebruikt worden bij de afwegingen, de beleidsruimte en de keuzes die gemeenten bij de genoemde onderwerpen kunnen maken. Bij de acties hebben we onderscheid gemaakt in acties vóór de geplande ingangsdatum, en acties ná ingangsdatum, maar vóór 1 januari 2030.

Daarmee hopen we dat het rapport meerledig gebruikt kan gaan worden en voorziet in de behoefte van zowel de generalist als de specialist. De specialist zou op basis van de nieuwe kaders een gericht advies moeten kunnen geven over de beleidskeuzes. De generalist richt zich op de algemene kaders van de Omgevingswet.

In dit rapport zijn we uitgegaan van de huidige stand van zaken. Alhoewel alle onderdelen van het aanvullingsspoor bodem inmiddels gereed zijn, is de Omgevingswet nog in ontwikkeling. Zo vindt er nog discussie plaats met het Rijk over de invulling van het overgangsrecht, werkt de provincie nog aan een beleidskader voor het grondwater en is het DSO nog niet gereed. Zo nodig zullen we een nieuwe versie van het rapport uitbrengen.

Rapport versie 3.0 vervangt versie 2.0. Ten opzichte van versie 2.0 zijn de teksten en de acties verder uitgewerkt.

In het rapport hebben wij rode tekstpassages opgenomen. Wij denken dat dit belangrijke punten zijn voor de gemeenten. Wij vinden het dan ook raadzaam deze passages met gemeenten te bespreken.

2 Veranderingen op hoofdlijnen

Het bodembeleid is van oudsher gericht op het beschermen enerzijds en het benutten anderzijds van de kwaliteiten van de bodem. Dit blijft zo onder de Omgevingswet. De belangrijkste veranderingen zijn:

Er is straks één wettelijk kader – de Omgevingswet – voor alle activiteiten in de fysieke leefomgeving van een gemeente.

Vanuit het beginsel ‘decentraal, tenzij’ worden gemeenten primair verantwoordelijk voor de fysieke leefomgeving. Dat betekent dat bodemtaken in principe bij gemeenten komen te liggen. Zij worden bevoegd gezag. Taken die nu nog – formeel – bij de provincie liggen, komen bij gemeenten te liggen. Bepaalde onderwerpen vallen onder overgangsrecht en blijven bij de provincie. De provincie voert ook regie op het grondwater.

Er wordt zoveel mogelijk gewerkt vanuit algemene regels. Afhankelijk van de activiteit kan er sprake zijn van geen regels/ plichten (plichtenvrij), een zorgplicht, een informatieplicht, een meldplicht, een vergunningplicht of een verbod. Voor bepaalde activiteiten geldt een meld- en een informatieplicht.

Het Rijk biedt als basis een set aan regels, de rijksregels. Gemeenten krijgen meer ruimte om een eigen afweging te maken en zo nodig maatwerkregels te stellen. Zij kunnen hierbij aansluiten op de gemeentelijke visie op de leefomgeving.

Instructieregels verplichten gemeenten om voor bepaalde onderwerpen regels op te stellen, zoals bijvoorbeeld voor het bouwen van een bodemgevoelig gebouw op een bodemgevoelige locatie.

De gemeentelijke regels komen in het omgevingsplan. Samen met de rijksregels, de regels in de provinciale omgevingsverordening en de regels in de waterschapsverordening vormen dit de regels voor activiteiten in de leefomgeving.

Om te voorkomen dat bepaalde activiteiten niet gereguleerd zijn, krijgen gemeenten van het Rijk een bruidsschat mee voor het omgevingsplan. Gemeenten kunnen deze regels overnemen, wijzigen of schrappen.

Bij inwerkingtreding van de Omgevingswet krijgen gemeenten een omgevingsplan van rechtswege, een tijdelijk omgevingsplan. Gemeenten hebben tot en met 2029 de tijd om dit tijdelijk omgevingsplan om te zetten naar een definitief omgevingsplan, ook wel omgevingsplan nieuwe stijl. Uiterlijk in 2030 moeten gemeenten het tijdelijk omgevingsplan hebben omgezet naar een omgevingsplan nieuwe stijl.

Onder de Omgevingswet staan de geplande activiteiten centraal, niet de verontreiniging of het geval van verontreiniging zoals dat nu is onder de Wet bodembescherming (hierna: Wbb). Ook het begrip ‘inrichting’ uit de Wet milieubeheer wordt losgelaten.

Voor de volgende activiteiten zijn door het Rijk al regels gesteld. Deze activiteiten zijn gereguleerd in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal):

- Graven in bodem
- Saneren
- Opslaan van grond of baggerspecie
- Toepassen van bouwstoffen
- Toepassen van grond of baggerspecie.

Een gemeente hoeft voor deze activiteiten in principe geen regels op te nemen in het omgevingsplan. De rijksregels zijn over het algemeen afdoende. De gemeente kan zich dan richten op het uitvoeren van de VTH-taken.

Afhankelijk van de ambities van een gemeente kan het nodig zijn om maatwerkregels te stellen. Als een gemeente bijvoorbeeld al beleid heeft op het gebied van bodembeheer en de gemeente de uit dat beleid voortvloeiende regels wil voortzetten, zal de gemeente die regels moeten omzetten naar regels in het omgevingsplan.

Naast de rijksregels in het Bal heeft het Rijk voor een aantal activiteiten instructieregels opgenomen. Deze staan in het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl).

- Bouwen
- Nazorg na saneren
- Toepassen van grond of baggerspecie

De gemeente moet met het omgevingsplan invulling geven aan deze instructieregels. De gemeente kan voor die activiteiten meer of andere regels stellen, mits aan de gegeven instructies wordt voldaan. Naast het Rijk kan ook de provincie instructieregels hebben gesteld. Ook aan die instructieregels moet worden voldaan.

Voor de volgende activiteiten worden door het Rijk bruidsschatregels toegevoegd aan het tijdelijk omgevingsplan:

- Bouwen
- Nazorg na saneren
- Kleinschalig graven met een kwaliteit boven de interventiewaarde bodemkwaliteit
- Lozen van grondwater bij sanering, uit een onderzoek voorafgaand aan een grondwater-sanering of ontwatering op de bodem of het riool
- Installeren gesloten bodemenergiesysteem

Gemeenten kunnen deze regels overnemen, wijzigen of schrappen. Daarbij moet wel voldaan worden aan de gestelde instructieregels.

Tot slot kan een gemeente regels stellen over activiteiten waarvoor geen regels zijn gesteld op grond van de Omgevingswet, zoals regels ter bescherming van aanwezige kabels en leidingen in de grond of regels over voormalige stortplaatsen.

3 Achtergronden

3.1 Aanvullingsspoor bodem

Bodem wordt via een aanvullingsspoor ingepast in de Omgevingswet. Het aanvullingsspoor bodem bestaat uit:

- Aanvullingswet bodem
- Aanvullingsbesluit bodem
- Aanvullingsregeling bodem

De Aanvullingswet bodem plaatst een aantal specifieke bepalingen voor bodem in de Omgevingswet, zoals een gedoogplicht voor nazorg, de toevalsvondst en het overgangsrecht. De Aanvullingswet is op 16 maart 2020 in het [Staatsblad](#) gepubliceerd.

In het Aanvullingsbesluit bodem staan de rijksregels voor milieubelastende activiteiten zoals graven, saneren en opslaan, de instructieregels voor bijvoorbeeld het bouwen op verontreinigde grond en de bruidsschat. Het Aanvullingsbesluit is op 25 februari 2021 in het [Staatsblad](#) gepubliceerd. Hiermee is een belangrijke stap gezet in de totstandkoming van de nieuwe wet- en regelgeving voor bodem onder de Omgevingswet.

De Aanvullingsregeling bodem gaat in op locatiegebonden, uitvoeringstechnische, administratieve of meet- en rekenvoorschriften zoals het gebruik van het risicomodel Sanscrit en de risicotoolbox grondwater. De Aanvullingsregeling is op 1 juni 2021 in de [Staatscourant](#) gepubliceerd.

Met de publicatie van de Aanvullingsregeling bodem zijn alle onderdelen van het aanvullingsspoor bodem gereed.

3.2 Bodembeleid onder de Omgevingswet

Het nieuwe bodembeleid rust op drie pijlers:

1. Preventie: het voorkomen van nieuwe verontreiniging of aantasting van de bodem (algemene en specifieke zorgplicht).
2. Toedeling van functies: de bodemkwaliteit als onderdeel van de afweging van alle aspecten van de fysieke leefomgeving.
3. Beheer historische verontreinigingen: het duurzaam en doelmatig omgaan met historische verontreinigingen.

Elke pijler gebruikt instrumenten uit de Omgevingswet.

Onder de Wbb is de beschikking een belangrijk instrument voor het omgaan met historische verontreinigingen. Alleen in bepaalde gevallen werd gewerkt met algemene regels zoals het Besluit uniforme saneringen (BUS).

Onder de Omgevingswet gelden vooral algemene regels. In bijzondere situaties kan een beschikking/ vergunning nodig zijn.

3.3 Instrumenten Omgevingswet

Met de Omgevingswet wil de overheid de regels voor ruimtelijke ontwikkeling vereenvoudigen en samenvoegen. Het gaat onder meer om wet- en regelgeving over bouwen, milieu, water, ruimtelijke ordening en natuur. Doel is een goed evenwicht te vinden tussen het beschermen en benutten van de leefomgeving.

De Omgevingswet kent 6 instrumenten:

- Omgevingsvisie
- Programma's
- Decentrale regels
  - Gemeentelijk omgevingsplan
  - Provinciale omgevingsverordening
  - Waterschapsverordening
- Algemene rijksregels
- Omgevingsvergunning
- Projectbesluit

Omgevingsvisie

De omgevingsvisie is het strategisch beleidsdocument voor de fysieke leefomgeving voor de lange termijn. Rijk, provincies en gemeenten zijn verplicht een omgevingsvisie op te stellen. Gemeenten moeten daarbij rekening houden met de nationale omgevingsvisie en de provinciale omgevingsvisie. Gemeenten hebben tot eind 2024 de tijd om een omgevingsvisie vast te stellen.

Een omgevingsvisie bevat:

- Een beschrijving van de hoofdlijnen van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving (zoals bodem),
- De hoofdlijnen van de voorgenomen ontwikkeling, het gebruik, het beheer, de bescherming en het behoud van het grondgebied, en
- De hoofdzaken van het voor de fysieke leefomgeving te voeren integrale beleid.

(art. 3.2 Omgevingswet)

Een omgevingsvisie heeft betrekking op alle terreinen van de leefomgeving en de samenhang ervan, zo ook bodem.

Programma's

Programma's zijn concrete uitwerkingen, om de in de omgevingsvisie gestelde doelen te behalen. Soms is een programma verplicht vanwege Europese richtlijnen of een (dreigende) overschrijding van een omgevingswaarde.

Het programma is zelfbindend. Dit betekent dat het alleen het bestuur (i.c. de gemeente) zelf bindt. Een programma kan wel burgers en bedrijven stimuleren om die dingen te doen die helpen om de gestelde doelen te halen.

Een programma kan themagericht zijn of gebiedsgericht. De gemeente kan bijvoorbeeld de aanpak van diffuus lood opnemen in een programma. In het programma gaat de gemeente dan in hoe zij de gestelde doelen wil gaan behalen. Daarbij kunnen ook regels uit het omgevingsplan gebruikt worden.

Decentrale regels, omgevingsplan

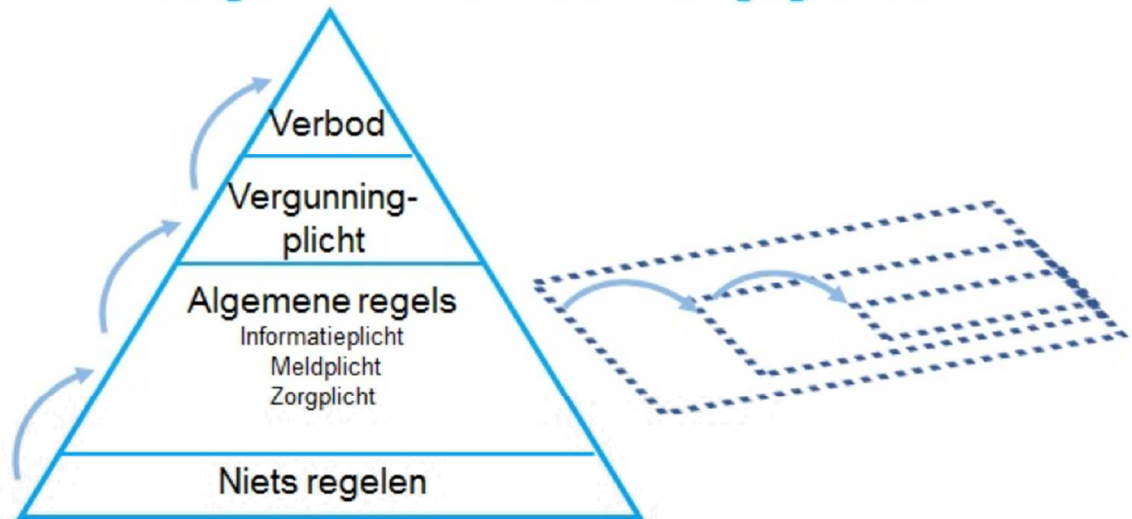
Het omgevingsplan bevat alle gemeentelijke regels over de fysieke leefomgeving die de gemeente stelt binnen haar grondgebied (*moet*).

Gemeenten moeten daarbij rekening houden met de instructieregels van het Rijk en van de provincie (*moet*).

Daarnaast kan de gemeente ook zelf regels opnemen, maatwerkregels in afwijking van de rijksregels of de provinciale regels, of lokale regels (*mag*).

De regel stelt of een activiteit gekoppeld is aan een specifieke zorgplicht, een informatieplicht, een meldplicht, een vergunningplicht of een verbod (in die voorkeursvolgorde). Met het werkingsgebied (annoteren) wordt aangegeven *waar* de regel van toepassing is. Dat kan de hele gemeente zijn, maar ook specifieke gebieden.

Voor bodem in het omgevingsplan, zie verder H6.

(bron: VNG)

De provinciale omgevingsverordening bevat alle regels van de provincie (direct werkende regels en instructieregels). De regels van het waterschap staan in de waterschapsverordening. Zie ook § 3.5.

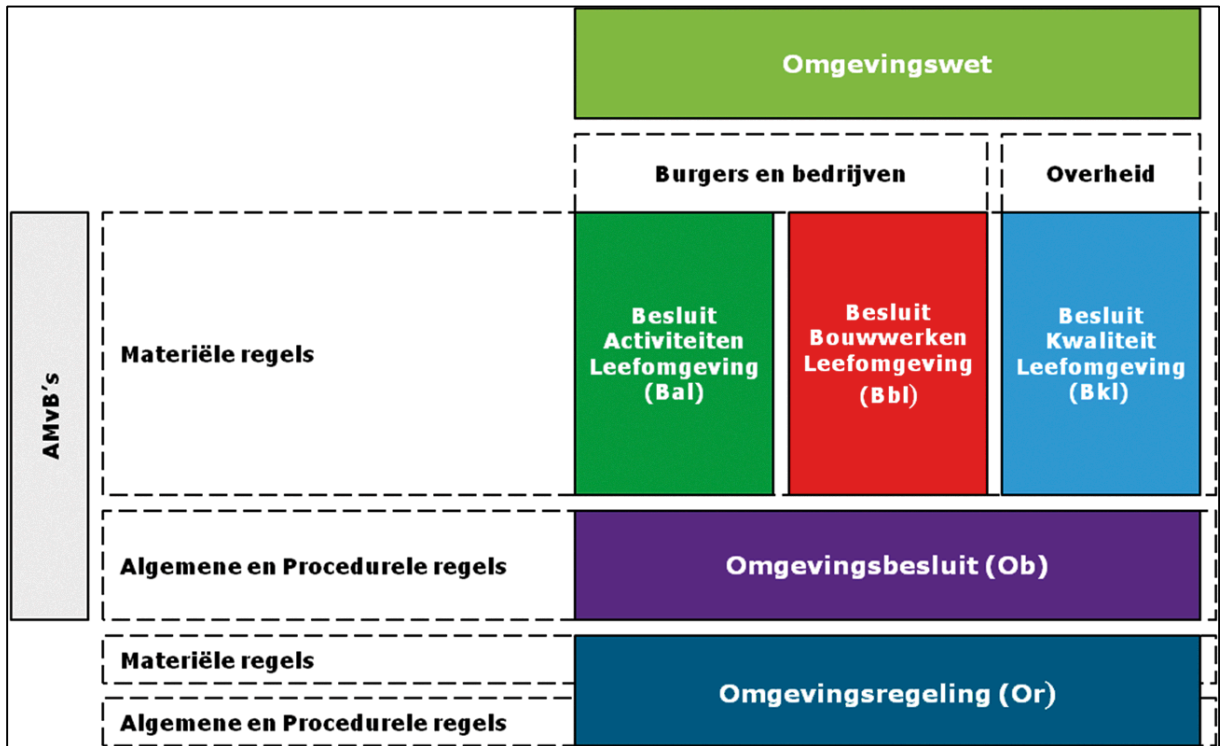
Algemene rijksregels

De algemene rijksregels staan vooral in de Omgevingswet, de 4 algemene maatregelen van bestuur (AMvB's) en de Omgevingsregeling:

- In het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) staan de algemene regels voor verschillende activiteiten.
- In het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) staan de algemene regels speciaal gericht op het bouwen, verbouwen, in stand houden gebruiken en slopen van bouwwerken.
- In het Omgevingsbesluit (Ob) staan algemene regels over procedures.
- In het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) staan algemene regels die zich richten op overheden.
- In de Omgevingsregeling staan detailregels als uitwerking bij de 4 AMvB's.

Hoofdstuk 3 van het Bal bevat de algemene regels voor milieubelastende activiteiten. De activiteiten zijn gegroepeerd per bedrijfstak. Activiteiten zoals graven, saneren, toepassen van grond overstijgen die bedrijfstakken.

Er kunnen meerdere milieubelastende activiteiten van toepassing zijn op een geplande activiteit. Zo krijgt een initiatiefnemer bijvoorbeeld bij het saneren van de bodem te maken met regels voor graven, voor saneren én voor het toepassen van grond. Er gelden dan meerdere meld- en informatieplichten.

(bron: overheid.nl)

Omgevingsvergunning

Eén van de uitgangspunten van de Omgevingswet is om zoveel mogelijk activiteiten te regelen met algemene regels. Een beperkt aantal activiteiten is toch nog vergunningplichtig. In die gevallen moet de initiatiefnemer een omgevingsvergunning aanvragen.

Projectbesluit

Het projectbesluit is een instrument voor waterschappen, provincies en het Rijk voor het mogelijk maken van vaak complexe projecten met een publiek belang. Voorbeelden zijn de aanleg van een snelweg of de versterking van een primaire waterkering.

Het projectbesluit wijzigt het omgevingsplan met regels die nodig zijn voor het uitvoeren en inwerking hebben of in stand houden van het project. De gewijzigde regels van het omgevingsplan maken deel uit van het projectbesluit. Ze worden met het bekend maken van het projectbesluit beschikbaar gesteld.

3.4 Tijdelijk omgevingsplan

Op 1 juli 2022 hebben alle gemeenten een omgevingsplan van rechtswege, ook wel een tijdelijk omgevingsplan, bestaande uit:

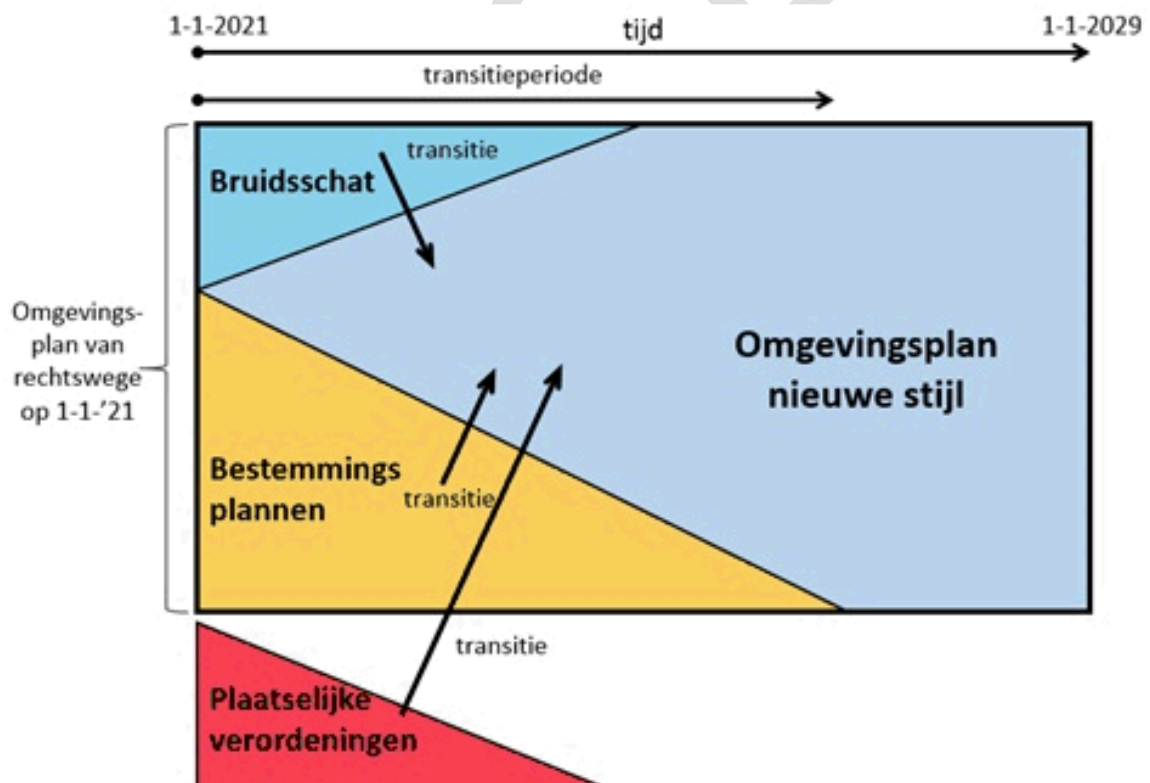
- Bruidsschat
- Huidige bestemmingsplannen
- Deel van de gemeentelijke verordeningen

Maar ook:

- Bodemfunctieklassenkaart
- Gebiedsspecifiek beleid Besluit bodemkwaliteit, zoals vastgelegd in de Nota bodembeheer

Van 2022 tot en met 2029 is sprake van een transitieperiode. Gemeenten hebben tot 2030 de tijd om van het tijdelijk omgevingsplan een definitief omgevingsplan te maken dat dekkend is voor de hele gemeente.

Ieder onderdeel uit het tijdelijk omgevingsplan dat na 1 juli 2022 wordt gewijzigd, moet voldoen aan de regels van de Omgevingswet. Het omgevingsplan wordt stap voor stap opgebouwd: themagericht en/of gebieds-/ locatiegericht. Het vertrekpunt hierbij is altijd welke kenmerken, opgaven en ambities een gebied heeft.

(bron: VNG)

Noot: in het plaatje staan nog oude data!

Bruidschat

Om te voorkomen dat er activiteiten tussen wal en schip raken, krijgen gemeenten van het Rijk een bruidsschat mee. Het gaat om een tijdelijke oplossing, bedoeld om een rechtvacuüm te voorkomen. Voor bodem zijn er bruidsschatregels voor:

- Bouwen
- Nazorg na saneren
- Kleinschalig graven met een kwaliteit boven de interventiewaarde bodemkwaliteit
- Lozen van grondwater bij sanering, uit een onderzoek voorafgaand aan een grondwater-sanering of ontwatering op de bodem of het riool
- Installeren gesloten bodemenergiesysteem

Tijdens de transitieperiode moeten gemeenten keuzes maken op welke manier zij de bruidsschat willen gaan opnemen in het omgevingsplan. Gemeenten kunnen de bruidsschatregels overnemen, wijzigen of schrappen.

3.5 Soorten regels

De Omgevingswet onderscheidt verschillende soorten regels:

- Algemene rijksregels om te voorkomen dat voor elke activiteit een vergunning moet worden aangevraagd.
- Instructieregels waarin het Rijk aangeeft op welke manier bepaalde zaken geregeld moeten worden door decentrale overheden.
- De bruidsschat, een set aan regels die wordt toegevoegd aan het tijdelijk omgevingsplan om te voorkomen dat bepaalde activiteiten tussen wal en schip raken. De bruidsschat dient als startpunt voor verdere decentrale regulering. Gemeenten kunnen de regels uit de bruidsschat overnemen, wijzigen of schrappen. Zij hebben hiervoor tot 2030 de tijd, de transitieperiode.
- Provinciale regels uit de provinciale omgevingsverordening; rechtstreeks werkende regels van de provincie. De provincie is bevoegd gezag.
- Instructieregels van de provincie voor de waterschappen of de gemeenten waarin de provincie aangeeft op welke manier bepaalde zaken geregeld moeten worden. Provincies kunnen met voorbeschermingsregels regelen dat bepaalde zaken tijdelijk zijn geregeld, in afwachting van de regel.
- Regels van het waterschap, in dit kader minder van belang, maar voor de volledigheid hier wel genoemd.
- Gemeentelijke regels, gebaseerd op de eigen ambities (lokale regels). De lokale regels komen in het omgevingsplan.
- Maatwerkregels als lokale uitwerking van een algemene rijksregel of een provinciale regel. Ook deze regels komen in het omgevingsplan.
- Voorbeschermingsregels van de gemeente. Deze beschermen het betreffende gebied tegen ongewenste ontwikkelingen in de tijd dat de wijziging van het omgevingsplan in procedure is.

In dit rapport zijn per onderwerp de regels geduid, zodat duidelijk is hoe activiteiten zijn gereguleerd.

3.6 DSO

Het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) is het stelsel van het Omgevingsloket, de achterliggende systemen en de lokale systemen van overheden.

Via het Omgevingsloket kan een initiatiefnemer controleren of voor de geplande activiteit een vergunning nodig is of dat volstaan kan worden met een melding. Het Omgevingsloket bestaat uit drie onderdelen:

- Met het onderdeel Vergunningcheck kan een initiatiefnemer controleren of een vergunning nodig is. Middels een aantal vragen, de vragenboom, wordt de initiatiefnemer door vragen geleid die op de beoogde activiteit van toepassing zijn. De Vergunningcheck heeft in totaal 6 resultaten:
  - Plichtenvrij
  - Neem contact op met uw gemeente, waterschap of provincie
  - Informatieplicht
  - Meldplicht
  - Vergunningplicht
  - Verbod
- Met het onderdeel Aanvragen kan een initiatiefnemer een vergunningaanvraag of melding indienen. Ook kan hij documenten bijvoegen.
- Met het onderdeel Regels op de kaart kan men zien welke regels er allemaal gelden voor een bepaalde locatie.

Overheden moeten ervoor zorgen dat de formele juridische regels worden vertaald naar toepasbare regels, vragenbomen en werkingsgebieden (annoteren). Hierdoor is het voor initiatiefnemers duidelijk waar en waarop welke regels van toepassing zijn.

Het DSO is nog in ontwikkeling.

3.7 Kwaliteitsklassen

Met de komst van de Omgevingswet wordt ook het Besluit bodemkwaliteit gewijzigd. Hoofdstuk 2A van het Besluit bodemkwaliteit gaat over de 'milieuverklaringen bodemkwaliteit'. Er wordt onderscheid gemaakt tussen de volgende milieuverklaringen bodemkwaliteit:

- Op grond van een partijkeuring
- Fabrikant-eigenverklaringen
- Verklaring op grond van bodemonderzoek
- Verklaring op grond van een bodemkwaliteitskaart (BKK)

In de Regeling bodemkwaliteit 2021 staan de voorwaarden waaronder de BKK gebruikt kan worden voor de milieuverklaring bodemkwaliteit. Degene die de BKK als grondslag voor de milieuverklaring bodemkwaliteit wil gebruiken moet een vooronderzoek NEN 5725 uitvoeren. En verder mag de BKK ten hoogste 5 jaar geleden zijn vastgesteld of voor het laatst zijn bijgewerkt. Ook de NEN 5725 wordt nog aangepast.

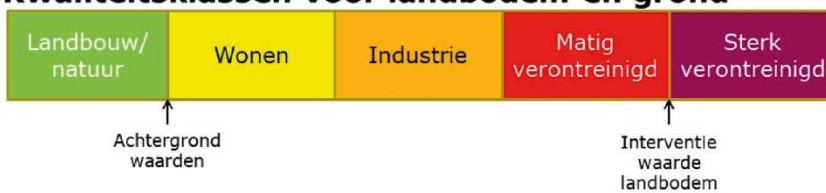

Een milieuverklaring bouwstoffen vermeldt of de bouwstoffen voldoen aan de geldende kwaliteits-eisen.

Een milieuverklaring grond vermeldt ten minste de kwaliteitsklasse waarin de grond is ingedeeld, de kwaliteitsklasse van baggerspecie waarin de kwaliteit van de grond overeenkomt en de concentraties en emissies.

Een milieuverklaring baggerspecie vermeldt ten minste de kwaliteitsklasse waarin de baggerspecie is ingedeeld, de kwaliteitsklasse van grond waarin de kwaliteit van de baggerspecie overeenkomt en de concentraties en emissies.

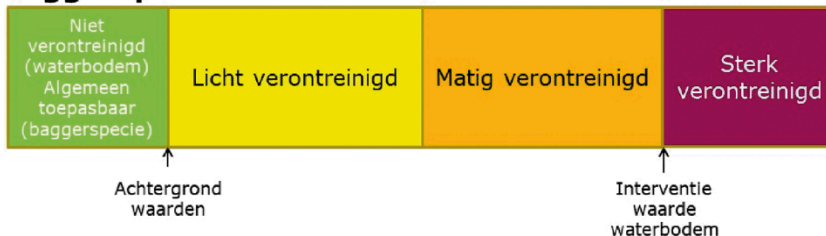
Kwaliteitsklassen voor landbodem en grond

Functieklassen voor landbodem

Kwaliteitsklassen voor waterbodem en baggerspecie

(bron: Aanvullingsbesluit bodem Omgevingswet)

CONCEPT

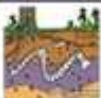

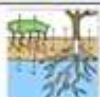
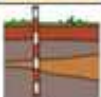

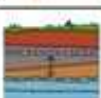

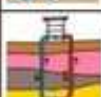
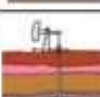
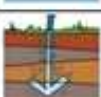

4 Bodem in de omgevingsvisie

Gemeenten moeten een omgevingsvisie vaststellen. De omgevingsvisie richt zich op de gehele fysieke leefomgeving, inclusief de bodem en ondergrond.

De bodem heeft verschillende kwaliteiten die een rol kunnen spelen bij maatschappelijke opgaven. Het is van belang dat gemeenten nadenken over het beschermen en het benutten van de kwaliteiten van de bodem.

Dit gaat verder dan alleen de chemische bodemkwaliteit. Zo is het bij bouwen van belang dat de chemische bodemkwaliteit past bij de functie, en bepaalt de draagkwaliteit óf en hoe er op gebouwd kan worden.

Maar de ondergrond biedt meer kwaliteiten, denk aan drinkwater, bodemenergie, klimaatadaptatie etc.

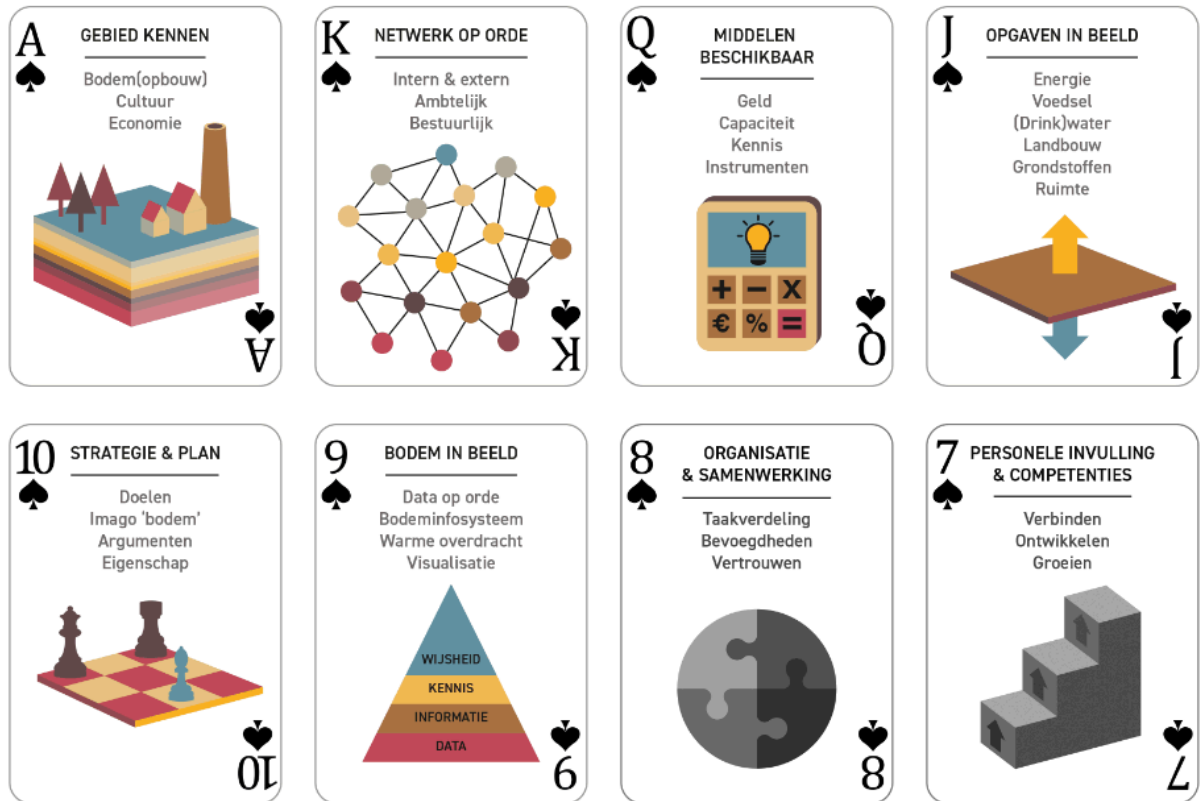
Draag kwaliteiten		Productie kwaliteiten		Regulatie kwaliteiten		Informatie kwaliteiten	
	Draagkracht om te bouwen		Gewasproductie		Schone en veilige bodem		Archeologische waarden
	Ondergronds bouwen		Voorraad drinkwater		Levende bodem		Aardkundige waarden
	Kabels, leidingen en riolering		Voorraad grondwater		Stabiele bodem		Landschappelijke diversiteit
	Buisleidingen		Voorraad delfstoffen		Waterbergende bodem		Ecologische diversiteit
	Warmte/koude opslag		Voorraad fossiele energie		Waterfilterende bodem		
	Opslag van stoffen		Geothermie		Koolstof bindende bodem		

Bodemkwaliteiten (bron: iplo.nl)

De VNG heeft in 2016 de ambitie uitgesproken dat in 2021 elke gemeente in haar omgevingsvisie heeft beschreven wat de bijdrage van bodem en ondergrond aan maatschappelijke opgaven kan zijn. Gemeenten hebben tot eind 2024 de tijd om een gemeentelijke omgevingsvisie vast te stellen.

Gemeenten geven verschillend invulling geven aan bodem en ondergrond in de omgevingsvisie. Dit verschilt per gebied/ regio. De invulling is afhankelijk van de maatschappelijke opgaven en de lokale ambities.

Vanuit het project 'Samen de diepte in' zijn 8 stappen in de vorm van [speelkaarten](#) ontwikkeld die kunnen helpen bij het inzichtelijk maken van de ambities en opgaves met betrekking tot de bodem en ondergrond:

'Huiswerk Klaar' kaarten (bron: samendedieptein.nl)

5 Bodem in een programma

De Omgevingswet kent verplichte programma en onverplichte programma's. **Vanuit de Omgevingswet zijn er geen verplichte programma's voor het thema bodem.**

Programma's zijn concrete uitwerkingen, om de in de omgevingsvisie gestelde doelen te behalen. Er kunnen verschillende instrumenten worden gebruikt. In inzet van deze instrumenten is afhankelijk van de rol die de overheid in het dossier wil nemen.

Gemeenten kunnen gebruik maken van algemene regels, beleidsregels en financiële instrumenten. Maar ook communicatie, convenanten en de uitvoering van projecten. Uit een programma kan dus volgen dat regels in het omgevingsplan nodig zijn. Al deze verschillende onderdelen zijn een middel om de gestelde doelen te bereiken. Het kan dus gaan om een combinatie van reguleren en faciliteren.

Programma's kunnen sectoraal, multi-sectoraal, gebieds- of opgavegericht zijn. Denk bijvoorbeeld aan een programma lood om de blootstelling aan lood te verminderen. Het kan gaan om bodemlood maar ook om lood in drinkwater. Bij bouwwerkzaamheden kan een gemeente sturing geven door een toelaatbare kwaliteit vast te stellen die afgestemd is op de huidige inzichten over gezondheidsrisico's.

Overheden kunnen ook samenwerken aan een programma. In een gezamenlijk programma kondigt elke bestuurslaag de maatregelen aan die nodig zijn om het (gezamenlijke) doel te bereiken. Ook bestuurlijke afspraken of afspraken met andere partijen kunnen onderdeel zijn van dit programma.

Op het [Informatiepunt Leefomgeving](#) is een navigator beschikbaar die de decentrale overheden kan helpen bij het opstellen van een vrijwillig programma voor bodem en grondwater.

CONCEPT

6 Bodem in het omgevingsplan

6.1 Algemeen

Gemeenten moeten een omgevingsplan vaststellen. Zij hebben hiervoor tot en met 2029 de tijd. Bij inwerkingtreding van de Omgevingswet hebben gemeenten een omgevingsplan van rechtswege, een tijdelijk omgevingsplan.

In het omgevingsplan maakt de gemeente een integrale afweging bij het toedelen van functies. Dit houdt in dat aspecten zoals bodemverontreiniging, maar ook bodemopbouw, aardkundige waarden, bodemvruchtbaarheid bepalend kunnen zijn voor welke activiteiten (en functies) wel en niet worden toegestaan.

Voor het bouwen van een bodemgevoelig gebouw op een bodemgevoelige locatie zijn gemeenten verplicht de toelaatbare kwaliteit van de bodem vast te leggen. Dit kan per gebied/ functie verschillen. Bij een overschrijding van de toelaatbare kwaliteit zijn (sanerende) maatregelen nodig voorafgaand aan de bouw.

Voor het toepassen van grond en baggerspecie zijn gemeenten verplicht de landbodem in te delen in bodemfunctieklassen. Bij de indeling wordt rekening gehouden met de functie die aan de locatie is toebedeeld.

Gemeenten moeten ervoor zorgen dat het omgevingsplan actueel wordt gehouden, bijvoorbeeld als een sanering is uitgevoerd en nazorg nodig is. Gebruiksbeperkingen moeten in het omgevingsplan zijn opgenomen.

Naast deze verplichtingen, kunnen gemeenten aanvullende regels opnemen in het omgevingsplan. Zo kunnen gemeenten in het omgevingsplan maatwerkregels stellen ten opzichte van de rijksregels voor milieubelastende activiteiten.

Alle decentrale overheden hebben de bevoegdheid om met maatwerkregels (generiek) af te wijken van het Bal. Ook kunnen zij maatwerkvoorschriften (specifiek) stellen. Maatwerk is mogelijk, tenzij dit is uitgezonderd dan wel geen recht doet aan de oogmerken uit artikel 2.2 van het Bal (milieubelang). De mogelijkheid om maatwerk te stellen maakt dat gemeenten invulling kunnen geven aan de eigen ambities.

Een initiatiefnemer kan bij de gemeente om een alternatieve aanpak vragen met een verzoek om een maatwerkvoorschrift. De gemeente kan ook zelf (gemotiveerd) een maatwerkvoorschrift opleggen aan een initiatiefnemer.

Tot slot kunnen gemeenten in het omgevingsplan ook regels stellen voor activiteiten die door het Rijk niet als milieubelastend zijn aangemerkt. Zo is graven in de bodem in een omvang kleiner dan 25 m³ niet door het Rijk gereguleerd, maar kunnen gemeenten hiervoor eventueel wel regels opnemen in het omgevingsplan.

In de acties maken we onderscheid tussen de periode vóór (§ 6.2) en ná (§ 6.3) inwerkingtreding van de Omgevingswet.

6.2 Vóór inwerkingtreding Omgevingswet

Voorafgaand aan de inwerkingtreding van de Omgevingswet hoeft de gemeente nog geen omgevingsplan vastgesteld te hebben. Het is wel raadzaam om voorbereidingen te treffen om na inwerkingtreding snel invulling te kunnen geven aan het opbouwen van het omgevingsplan nieuwe stijl.

In de [wegwijzer](#) van RWS/ Bodemplus worden de volgende stappen/ onderdelen onderscheiden:

Check 1:

- a. Verdiep je in het systeem van de Omgevingswet. Maak kennis met de instrumenten en hun onderlinge samenhang.
- b. Bepaal doelen en ambities ten aanzien van de bodem en ondergrond en haak binnen de gemeentelijke organisatie aan op het proces voor het voorbereiden en het maken van de omgevingsvisie.

Check 2:

- a. Verdiep je in het tijdelijke deel van het omgevingsplan.
- b. Weet welke verplichtingen de gemeente heeft na inwerkingtreding van de Omgevingswet (instructieregels rijk en provincie) bij het maken en aanpassen van het omgevingsplan.
- c. Breng in kaart op welke punten het tijdelijke deel van het omgevingsplan aangepast of aangevuld moet worden en welke prioriteiten daarbij horen. Maak daarbij onderscheid tussen moeten en mogen.

Acties:

1. Ga binnen de eigen organisatie na wie zich met het maken van het omgevingsplan bezig houden en leg alvast contacten. Ga na of de gemeente al een plan of visie heeft over het omgevingsplan en of er een planning beschikbaar is.
2. Ga na wat er in de omgevingsvisie staat over bodem, ondergrond en grondwater.
3. Bestudeer de instructieregels die door het Rijk in het Bkl zijn gesteld en de daarbij horende bruidsschatregels. Voor bodem zijn instructieregels opgenomen voor het toelaten van een bouwactiviteit op een bodemgevoelige locatie, nazorg na sanering en het vaststellen van de bodemfunctieklassen en bodembeheergebieden voor het toepassen van grond/ baggerspecie. Via de bruidsschat of via overgangsrecht is ervoor gezorgd dat er bij inwerkingtreding regels in het tijdelijk deel van het omgevingsplan komen. Bestudeer ook deze bruidsschatregels en overgangsrechtbepalingen en vraag je af of je de bruidsschatregels (op termijn) wilt behouden of wilt aanpassen. Ga voor de overgangsrechtbepalingen na wanneer deze aflopen.
4. Ga na of de provincie in de (ontwerp) omgevingsverordening instructieregels gaat stellen. Ga na of voor die instructieregels door de provincie voorzien is in voorbeschermingsregels.
5. Ga na welke algemene regels het rijk in het Bal aan activiteiten heeft gesteld en stel vast op welke punten je maatwerkregels overweegt. Er zijn regels opgenomen voor de activiteiten graven in de bodem, saneren van de bodem, opslaan van grond of baggerspecie, toepassen van bouwstoffen en toepassen van grond of baggerspecie. Daarnaast zijn regels opgenomen voor bodemenergiesystemen en andere milieubelastende activiteiten. Met maatwerkregels kun je (voor het hele grondgebied of delen daarvan) afwijken van de rijksregels of daar een nadere invulling aan geven.

6. Bekijk ook de bruidsschatbepalingen voor regels waaraan het rijk nu wel regels stelt maar straks niet meer. Voor bodem gaat het daarbij om de regels voor kleinschalig graven boven de interventiewaarden, activiteiten op een locatie met historische bodemverontreiniging zonder onaanvaardbaar risico en het lozen van afvalwater bij saneren en ontwateren op de bodem of het riool.
7. Bestudeer de huidige lokale regels en het lokale beleid (bijvoorbeeld de Nota bodembeheer) en vergelijk deze met de regels die in het tijdelijk deel van het omgevingsplan komen en/of de algemene regels van het Rijk (Bal) of de provincie (omgevingsverordening). Bedenk welke lokale regels je wil behouden en terug laten komen in het omgevingsplan.
8. Bedenk op welke punten het tijdelijk deel van het omgevingsplan aanpassing behoeft en/of welke onderwerpen in het nieuwe deel van het omgevingsplan moeten komen (als maatwerkregels of als gemeentelijke lokale regels). Stel vast welke onderwerpen of regels prioriteit hebben.

6.3 Ná inwerkingtreding Omgevingswet

Check 3:

Zorg ervoor dat het tijdelijk deel van het omgevingsplan tijdig wordt omgezet naar het nieuwe deel van het omgevingsplan.

Houd daarbij rekening met:

- a. Het invulling geven aan de instructieregels van het rijk en de provincie en aan het omzetten van bruidsschatregels (*moeten*).
- b. De eigen ambities die een gemeente heeft om regels te stellen en/of huidige regelgeving te continueren (*mogen*).
- c. De randvoorwaarden die de Omgevingswet stelt aan het omgevingsplan (juridisch) en de voorwaarden om toepasbare regels te maken voor het DSO.

Bij inwerkingtreding van de Omgevingswet heeft de gemeente van rechtswege een omgevingsplan: het tijdelijk deel van het omgevingsplan. Hier hoeft de gemeente niets voor te doen. Het tijdelijke deel van het omgevingsplan bestaat uit:

- Bruidsschat
- Huidige bestemmingsplannen
- Deel van de gemeentelijke verordeningen

Maar ook:

- Bodemfunctieklassenkaart
- Gebiedsspecifiek beleid Besluit bodemkwaliteit, zoals vastgelegd in de Nota bodembeheer

De gemeente kan regels in het tijdelijke deel van het omgevingsplan omzetten naar het nieuwe deel van het omgevingsplan. Daarbij wordt het tijdelijke deel van het omgevingsplan stapsgewijs steeds kleiner en het nieuwe deel van het omgevingsplan steeds groter. Na 2029 mogen er geen regels meer staan in het tijdelijke deel van het omgevingsplan. De gemeente heeft dus tot dat moment de tijd om de regels uit het tijdelijke deel te laten vervallen en om te zetten naar het nieuwe deel van het omgevingsplan.

Het omzetten van regels naar het nieuwe deel van het omgevingsplan kan per locatie of per gebied plaatsvinden. Een gemeente kan er ook voor kiezen om het omzetten per thema, onderwerp of activiteit te laten plaatsvinden dan wel een combinatie van beide.

Bedenk welke onderwerpen prioriteit moeten hebben en wanneer overgangsrecht afloopt. Daarnaast is van belang wat in ieder geval *moet* (in verband met instructieregels) en wat de gemeente *mag/ kan* doen.

Het tijdelijk deel van het omgevingsplan bestaat voor bodem uit:

- Bruidsschatregels
  - Toelaten bouwen op bodemgevoelige locaties (§ 22.2.7.2 van het omgevingsplan)
  - Nazorg na saneren van de bodem (§ 22.3.7.1)
  - Kleinschalig graven boven de interventiewaarde bodemkwaliteit (§ 22.3.7.2)
  - Activiteiten op locaties met historische bodemverontreiniging zonder onaanvaardbaar risico (§ 22.3.7.3)
  - Lozen van grondwater bij sanering of ontwatering (§ 22.3.8.1)
  - Installeren gesloten bodemenergiesystemen (§ 22.3.26)
  - Zorgplicht voor milieubelastende activiteiten die niet vallen onder hoofdstuk 3 van het Bal (art 22.44)
  - Wassen van motorvoertuigen (§ 22.3.14)

- Via overgangsrecht worden de volgende onderdelen uit de Nota bodembeheer toegevoegd:
  - Bodemfunctieklassenkaart
  - Gebiedsspecifiek beleid

De BKK kan gebruikt worden voor een milieuverklaring bodemkwaliteit, mits een vooronderzoek is uitgevoerd (NEN 5725). En verder mag de BKK ten hoogste 5 jaar geleden zijn vastgesteld of voor het laatst zijn bijgewerkt.

*Wat **moet** een gemeente doen?*

De gemeente *moet* in ieder geval invulling geven aan de instructieregels die het rijk of de provincie aan de gemeente geven. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen betrekken bij, rekening houden met en in acht nemen.

Daarnaast *moet* de gemeente nagaan welke bruidsschatregels zij (ongewijzigd) wil overnemen, wil schrappen of wil aanpassen. Gemeenten moeten daarbij rekening houden met de instructieregels van het Rijk en eventueel de provincie.

Tot slot *moet* de gemeente nagaan welke andere regels in het omgevingsplan opgenomen moeten worden vanuit lokaal beleid.

Wat mag/ kan een gemeente doen?

Het omgevingsplan geeft gemeenten ook ruimte om invulling te geven aan eigen bodemthema's. Dit hangt af van de eigen ambities en maatschappelijke opgaves in de omgevingsvisie. De gemeente *kan* daarom eigen decentrale regels stellen voor tal van andere bodemonderwerpen.

Tot slot *kan* de gemeente in het omgevingsplan ook maatwerkregels stellen als aanvulling of wijziging van de rijksregels of de provinciale regels. Zie ook § 6.1.

CONCEPT

CONCEPT

7 Zorgplicht

Toepassingsbereik De zorgplicht verplicht iedereen bij (dreigende) bodemverontreiniging tot het nemen van alle maatregelen die redelijkerwijs kunnen worden gevraagd, om nieuwe verontreiniging te voorkomen, te beperken en ongedaan te maken.

Wettelijk kader Art. 1.6, 1.7, 1.7a Omgevingswet, art. 2.11 Bal

Regels

Rijk

Algemene regels

De algemene zorgplicht houdt in dat eenieder voldoende zorg draagt voor de fysieke leefomgeving. Het is verplicht om nadelige gevolgen te voorkomen, te beperken en ongedaan te maken. De algemene zorgplicht dient als vangnet als er geen andere regels zijn.

De specifieke zorgplicht richt zich op een specifieke milieubelastende activiteit en zorgt ervoor dat degene die deze activiteit verricht alles doet om nadelige gevolgen voor de fysieke leefomgeving voorkomen. De specifieke zorgplicht richt zich op de initiatiefnemer van de activiteit en maakt duidelijk wat er wel en niet moet gebeuren.

Indien zich een ongewoon voorval voordoet bij een milieubelastende activiteit uit het Bal, verplicht het Bal om bepaalde informatie aan het bevoegd gezag te verstrekken.

Art. 1.7a Omgevingswet bevat een verbod op activiteiten met aanzienlijke nadelige gevolgen voor de fysieke leefomgeving. Het gaat hier om activiteiten die niet als milieubelastende activiteiten zijn aangemerkt. Op milieubelastende activiteiten is immers de specifieke zorgplicht van toepassing. Het verbod dient als vangnet.

Het uitgangspunt bij 'nieuwe' verontreiniging is en blijft onverwijld en volledig herstel, met inachtneming van de begrippen 'redelijkerwijs' en 'zoveel mogelijk'. Door bedrijfsleven en overheden is een afwegingskader opgesteld om dit meer duiding te geven. Indien gemotiveerd kan worden dat onverwijld en volledig herstel op dit moment niet mogelijk is, kan in overleg met het bevoegd gezag een maximaal milieurendement worden overeengekomen. Herstel vindt dan plaats op een meer 'natuurlijk moment'. Tot die tijd kunnen wel monitoring- en/of beheersmaatregelen nodig zijn.

Op nieuwe verontreinigingen kunnen straks verschillende wettelijke regimes van toepassing zijn. Op verontreiniging ontstaan ná 1987 is de zorgplicht uit de Wbb van toepassing. De provincie is bevoegd gezag. Verontreiniging ontstaan ná inwerkingtreding van de Omgevingswet vallen onder de Omgevingswet. De gemeente is bevoegd gezag. Er kunnen dus ook verontreinigingen worden ontdekt ná inwerkingtreding van de Omgevingswet, maar die zijn ontstaan vóór inwerkingtreding van de Omgevingswet. Deze verontreinigingen vallen onder het regime van de Wbb.

Indien de veroorzaker van een nieuwe verontreiniging onbekend is, kan het instrumentarium toevalsvondst eventueel ingezet worden jegens de eigenaar. De gemeente loopt een risico indien de veroorzaker niet aan te spreken is, en het niet redelijk is de eigenaar aan te spreken. In dat geval dient de gemeente maatregelen te treffen (zie verder H8).

Instructieregels Rijk n.v.t.

Bruidsschat n.v.t.

Provincie

Regels n.v.t.

Instructieregels provincie n.v.t.

Gemeente

Lokale regels Voorstel invulling instructieregels Rijk
n.v.t.

Voorstel omzetten bruidsschatregels
n.v.t.

Voorstel invulling instructieregels provincie
n.v.t.

Voorstel maatwerkregels op algemene rijksregels
n.v.t.

Voorstel lokale regels

De ODMH ziet er op toe dat bedrijven de bodem niet verontreinigen. In de [Notitie Beleidsregels bodemonderzoek bij bedrijven \(2010\)](#) zijn beleidsregels opgenomen hoe wordt omgegaan met:

- Opslag van stoffen
- Nulsituatie-onderzoek afdwingen na langere tijd
- Bodemonderzoek bij vloeistofdichte vloeren
- Beoordeling eindsituatie-onderzoek en terugsaneerwaarden
- Grondwatermonitoring bij olie-waterafscielders (obas)

In een aparte notitie wordt ingegaan of en hoe deze beleidsregels een plek kunnen krijgen in het omgevingsplan. In principe wordt uitgegaan van een beleidsneutrale omzetting. Bij bepaalde onderwerpen kan een nieuwe afweging raadzaam zijn.

Het uitvoeren van een nulsituatie-onderzoek is straks niet meer verplicht, zoals dat nu wel het geval is onder het Activiteitenbesluit. Op vrijwillige basis kan men wel een nulsituatie-onderzoek laten uitvoeren, ter ondersteuning van het eindsituatie-onderzoek. Het eindsituatie-onderzoek blijft wel verplicht. Bij het ontbreken van een nulsituatie-onderzoek wordt het eindsituatie-onderzoek getoetst aan de BKK of (als die er niet is) de achtergrondwaarde (landbouw/natuur).

Het uitvoeren van een nulsituatie-onderzoek kan in het belang zijn van zowel het bevoegd gezag als de initiatiefnemer. De gemeente kan dit reguleren in het omgevingsplan, maar kan de initiatiefnemers ook wijzen op hun eigen belang in deze. De ODMH voorziet de nodige discussies op het moment dat de activiteit wordt beëindigd en uit eindsituatie-onderzoek blijkt dat de bodem verontreinigd is.

Acties

Vóór 01-07-2022

- Beschouwen Notitie Beleidsregels bodemonderzoek bij bedrijven (2010) en reguleren
- Overwegen nulsituatie-onderzoek te reguleren dan wel initiatiefnemers te wijzen op hun eigen belang in deze.

Ná 01-07-2022

n.v.t.

CONCEPT

8 Toevalsvondst

Toepassingsbereik De toevalsvondst richt zich op het wegnemen van acute gezondheidsrisico's door het treffen van tijdelijke beschermingsmaatregelen door de eigenaar bij het aantreffen van een onverwachte historische verontreiniging. De gemeente fungeert als vangnet.

De regeling van de toevalsvondst richt zich op de vaste bodem en niet op het grondwater.

Wettelijk kader Afdeling 19.2a Omgevingswet

Regels

Rijk

Algemene regels

Bij het onverwacht aantreffen van een historische verontreiniging, kan met de risicoolbox worden bepaald of er sprake is van onaanvaardbare risico's voor de gezondheid.

Is dat het geval dan is het een plicht voor gemeenten om de eigenaar aan te spreken op het treffen van tijdelijke beschermingsmaatregelen, gericht op het voorkomen of beperken van onaanvaardbare gezondheidsrisico's, mits dit redelijkerwijs van de eigenaar kan worden gevraagd. De gemeente dient als vangnet.

Als de gemeente zelf maatregelen laat treffen, kan het de kosten eventueel verhalen. In die situaties moet de eigenaar gedogen dat maatregelen worden uitgevoerd.

De regeling van de toevalsvondst sluit aan op het uitgangspunt dat alle 'spoed' is gesaneerd of de risico's worden beheerst. Desalniettemin kan men tegen een verontreiniging van de bodem aanlopen die een directe aanpak vereist. De verantwoordelijkheid voor het beheersen van de gezondheidsrisico's ligt bij de eigenaar, mits dat redelijkerwijs ook van de eigenaar kan worden gevraagd.

Gemeenten lopen dus een risico in die situaties dat sprake is van onverwachte historische verontreiniging, waarbij sprake is van acute gezondheidsrisico's en waarbij de eigenaar redelijkerwijs niet aan te spreken is op het treffen van tijdelijke maatregelen. In dat geval worden gemeenten geacht maatregelen te treffen.

Een toevalsvondst betekent dat een verontreiniging die al aanwezig was maar nog niet bekend is, wordt ontdekt. Hiervan is de veroorzaker meestal ook niet direct bekend. Het kan ook zijn dat een verontreiniging anders blijkt te zijn dan eerder gedacht. Of door voortschrijdend inzicht dat een stof schadelijker is dan eerst gedacht. Dat betekent dat het instrument toevalsvondst mogelijk ook gebruikt kan worden bij het vraagstuk diffuus bodemlood, zie verder H15.

Instructieregels Rijk n.v.t.

Bruidsschat n.v.t.

Provincie

Regels **De provincie overweegt het instrument toevalsvondst ook te gaan inzetten bij perceeloverschrijdende verontreinigingen van het grondwater waarbij sprake is van risico's, zie H14.**

Instructieregels provincie n.v.t.

Gemeente

Lokale regels Voorstel invulling instructieregels Rijk
n.v.t.

Voorstel omzetten bruidsschatregels
n.v.t.

Voorstel invulling instructieregels provincie
n.v.t.

Voorstel maatwerkregels op algemene rijksregels
n.v.t.

Voorstel lokale regels
n.v.t.

Acties Vóór 01-07-2022
n.v.t.

Ná 01-07-2022
n.v.t.

9 Bouwen op een bodemgevoelige locatie

Toepassingsbereik	<p>Betreft regels voor het bouwen van een <u>bodemgevoelig gebouw</u> op een <u>bodemgevoelige locatie</u>.</p> <p>Een bodemgevoelig gebouw is een gebouw of een gedeelte van een gebouw dat de bodem raakt, voor zover aannemelijk is dat personen in dat gebouw meer dan 2 uur per dag aaneengesloten aanwezig zullen zijn. Een bijbehorend bouwwerk kleiner dan 50 m² wordt niet beschouwd als een bodemgevoelig gebouw.</p> <p>Een bodemgevoelige locatie is een locatie waarop een bodemgevoelig gebouw is toegelaten, inclusief aangrenzende tuin/ terrein.</p>
Wettelijk kader	§ 5.1.4.5.1 Bkl, § 22.2.7.2 omgevingsplan (bruidsschat), § 5.2.2 Bal
Regels	
<i>Rijk</i>	
Algemene regels	n.v.t.
Instructieregels Rijk	<p>Gemeenten zijn <u>verplicht</u> om in het omgevingsplan waarden op te nemen voor de toelaatbare kwaliteit, rekening houdend met de interventiewaarden en niet hoger dan MTR.</p> <p>Voor alle stoffen zoals opgenomen.</p> <p>Per gebied of gebruiksfunctie kunnen eventueel verschillende waarden worden opgenomen.</p> <p>Voor het bouwen van een bodemgevoelig gebouw op een bodemgevoelige locatie geldt (standaard) een <u>vergunningplicht</u>. Gemeenten kunnen ook een <u>meldplicht</u> instellen.</p> <p>Het omgevingsplan bepaalt dat bij de aanvraag om een omgevingsvergunning een bodemonderzoek wordt verstrekt, tenzij de locatie is aangewezen waar een overschrijding van de toelaatbare kwaliteit redelijkerwijs is uit te sluiten;</p> <p>In het geval sprake is van een meldplicht, bepaalt het omgevingsplan dat de bouwactiviteit ten minste 4 weken voor het begin ervan wordt gemeld, inclusief bodemonderzoek, tenzij de locatie is aangewezen in het omgevingsplan waar een overschrijding van de toelaatbare kwaliteit redelijkerwijs is uit te sluiten.</p> <p>Bij overschrijding van de toelaatbare kwaliteit zijn (sanerende) maatregelen nodig.</p> <p>Het gebouw mag alleen in gebruik worden genomen nadat de gemeente is geïnformeerd over de wijze waarop (sanerende) maatregelen zijn uitgevoerd.</p>

Bruidsschat	<p>Als waarde geldt de interventiewaarde. Er is sprake van een overschrijding van de toelaatbare kwaliteit als de gemiddelde concentratie in meer dan 25 m³ grond de interventiewaarde overschrijdt. Het volumecriterium geldt niet voor asbest.</p> <p>Als de toelaatbare kwaliteit wordt overschreden, moet informatie aangeleverd worden waaruit blijkt dat een sanerende of andere beschermende maatregel wordt getroffen.</p> <p>Het gebouw wordt alleen in gebruik worden genomen nadat de gemeente is geïnformeerd over de wijze waarop (sanerende) maatregelen zijn uitgevoerd.</p> <p>Een initiatiefnemer is verplicht om voorafgaand aan de bouw bodemonderzoek uit te voeren.</p> <p>Het bodemonderzoek is een indieningsvereiste voor de omgevingsvergunning, tenzij het gaat om een locatie die is aangewezen in het omgevingsplan waar een overschrijding van de toelaatbare kwaliteit redelijkerwijs is uit te sluiten.</p>
<i>Provincie</i> Regels	<p>Nader te bepalen. De provincie werkt nog aan een beleidskader voor het grondwater.</p>
Instructieregels provincie	<p>Nader te bepalen. De provincie heeft het voornemen om in de provinciale omgevingsverordening instructieregels voor gemeenten op te nemen waarbij grondwateronderzoek wordt verlangd bij een bouwactiviteit. Indien sprake is van onaanvaardbare risico's, zijn sanerende maatregelen nodig. Het beleid is nog in ontwikkeling. Zie H14.</p>
<i>Gemeente</i> Lokale regels	<p><u>Voorstel invulling instructieregels Rijk</u></p> <p>De ODMH stelt voor vooralsnog aan te sluiten op de bruidsschat, gelijk aan het huidige Wbb-criterium. Daarmee is sprake van een beleidsneutrale omzetting.</p> <p><u>Voorstel omzetten bruidsschatregels</u></p> <p>Door de bruidsschat is de continuïteit geborgd. De feitelijke afweging kan op een later moment plaatsvinden.</p> <p>Overwogen kan worden voor lood uit te gaan van een verlaagde MTR, gelijk aan de gezondheidskundige advieswaarde van de GGD (1,9 µg/ kg lg/ dag i.p.v. 2,8 µg/ kg lg/ dag). Daarmee is voor bepaalde gevoelige gebruiksfuncties zoals 'wonen met tuin' sprake van een hoger beschermingsniveau dan dat het rijksbeleid biedt.</p> <p>Overwogen kan in de definitie van de toelaatbare kwaliteit het criterium van 25 m³ los te laten om daarmee afstand te nemen van de gevalsdefinitie uit de Wbb. Het resultaten worden dan enkel getoetst aan een concentratiecriterium.</p>

Voorstel invulling instructieregels provincie

Nader te bepalen. In het geval de provincie instructieregels voor gemeenten opneemt in de provinciale omgevingsverordening zal voorzien moeten worden in voorbeschermingsregels. Gemeenten hebben tot en met 2029 de tijd om een omgevingsplan vast te stellen.

Voorstel maatwerkregels op algemene rijksregels

Binnen de huidige kaders is sprake van specifiek regionaal beleid, vastgelegd in de [Nota bodemkwaliteit bij bouwen \(2013\)](#). Deze Nota voorziet in bepaalde situaties in vrijstelling van bodemonderzoek. Dit vrijstellingenbeleid heeft zijn waarde bewezen.

Binnen de kaders van de Omgevingswet kan (bodem)onderzoek achterwege blijven bij locaties, aangewezen in het omgevingsplan, waar een overschrijding van de toelaatbare kwaliteit redelijkerwijs is uit te sluiten. Voorgesteld wordt locaties/ gebieden aan te wijzen in het omgevingsplan waar de toelaatbare kwaliteit redelijkerwijs niet wordt overschreden. Het lijkt logisch hierbij ook de kaders van de provincie voor verontreinigd grondwater te betrekken. Deze zijn nog in ontwikkeling. Zie ook H14.

Verder wordt nog opgemerkt dat verder (bodem)onderzoek achterwege kan blijven indien uit voorgaand onderzoek blijkt dat de toelaatbare kwaliteit niet wordt overschreden. Een vooronderzoek kan in de praktijk dus al voldoende zijn.

In de praktijk start de initiatiefnemer met het uitvoeren van een vooronderzoek op basis van de NEN 5725 en bepaalt het resultaat van het vooronderzoek of feitelijke bodemonderzoek noodzakelijk is. In het omgevingsplan zou kunnen worden geregeld in welke gevallen vervolgonderzoek nodig is. In principe volgt dit uit § 5.2.2 van het Bal, maar het zou in het omgevingsplan concreter kunnen worden ingevuld om het daarmee voor een initiatiefnemer duidelijker te maken en eventueel onnodig bodemonderzoek te voorkomen. Verder (bodem)onderzoek hoeft zich alleen te richten tot die parameters waar een overschrijding van de toelaatbare kwaliteit redelijkerwijs niet is uit te sluiten.

Voorstel lokale regels

n.v.t.

Acties

Vóór 01-07-2022

n.v.t.

Ná 01-07-2022

- Wachten op de provinciale kaders voor gemeenten voor het grondwater (instructieregels).
- Overwegen locaties/ gebieden aan te wijzen waar sprake is van vrijstelling van (grondwater)onderzoek.
- Overwegen in aanvulling op het Bal het onderzoekstraject beter te duiden voor initiatiefnemers, zodat duidelijk wordt op welke manier men invulling kan geven aan de onderzoeksplicht en wanneer dit kan worden beëindigd.

- Overwegen voor lood af te wijken van de generieke waarden voor de toelaatbare kwaliteit uit de bruidsschat (afwijken van het concentratiecriterium).
  - Overwegen het 25-m³-criterium los te laten en daarmee afstand te doen van de Wbb (loslaten volumecriterium).
  - Regels bruidsschat overnemen, wijzigen of schrappen.
- Zie ook Noot 1.

Noot 1, onderzoek/ grondwateronderzoek

De vrijstelling van onderzoek (o.g.v. rijksregels) verschilt van de vrijstelling van grondwateronderzoek (o.g.v. provinciale verordening).

Bij de bouw van een bodemgevoelig gebouw op een bodemgevoelige locatie is in principe onderzoek nodig. Het betreft ten minste een vooronderzoek, eventueel gevolgd door een verkennend en mogelijk ook een nader bodemonderzoek.

Bij het vooronderzoek zal vastgesteld moeten worden of er een gerede kans is op overschrijding van de toelaatbare bodemkwaliteit, zoals deze door de gemeente is vastgesteld. Vanuit de bruidsschat is die toelaatbare kwaliteit ingevuld, maar het staat gemeenten vrij om, per stof of per gebied, andere waarden te kiezen.

Gemeenten kunnen locaties (en dus gebieden) aanwijzen waar de toelaatbare kwaliteit redelijkerwijs niet wordt overschreden. In dat geval kan een vooronderzoek achterwege blijven. Het aanwijzen van locaties is dus gebaseerd op de invulling van de toelaatbare kwaliteit.

Er vindt dus op verschillende momenten een toets plaats ten aanzien van de toelaatbare kwaliteit van de bodem.

Bij de bouw van een bodemgevoelig gebouw gaat het om verblijf van mensen. Onderzoek is nodig gebruikers te kunnen beschermen tegen eventuele gezondheidsrisico's. In voorkomende situaties zijn maatregelen nodig.

Volgens het concept-beleidskader van de provincie is standaard grondwateronderzoek nodig bij de bouw van een gebouw. Het gaat dus om een bredere reikwijdte dan een bodemgevoelig gebouw. Zo kan het zijn dat voor de bouw van een gebouw geen onderzoek nodig is (want geen bodemgevoelig gebouw), maar dat er wel grondwateronderzoek nodig is (want gebouw).

In principe is grondwateronderzoek nodig, te beginnen bij een vooronderzoek waarbij moet worden vastgesteld of er een gerede kans is op grondwaterverontreiniging in een concentratie boven de interventiewaarde. In dat geval dient daadwerkelijk grondwateronderzoek plaats te vinden gevolgd door een risicobeoordeling. Op basis hiervan wordt bepaald of er ook sanerende maatregelen nodig zijn.

Gemeenten kunnen locaties aanwijzen die vrijgesteld zijn van grondwateronderzoek in die situaties dat geen grondwaterverontreiniging wordt verwacht in een concentratie boven de interventiewaarde.

Hoewel de kaarten 'vrijstelling van onderzoek' en 'vrijstelling van grondwateronderzoek' van elkaar verschillen, lijkt het logisch procesmatig gelijk op te trekken. Dan moeten de uitgangspunten voor de kaarten wel duidelijk zijn.

10 Graven

10.1 Graven onder of gelijk aan de interventiewaarde

Toepassingsbereik Graven wordt beschouwd als een milieubelastende activiteit. Onder de activiteit valt:

- Graven
- Zeven
- Tijdelijk opslaan van grond (max. 8 weken)
- Terugplaatsen van grond na afloop van het tijdelijk opslaan van grond

Onder de activiteit valt niet:

- Graven in een bodemvolume minder dan 25 m³ (NB dit wordt door het Rijk niet beschouwd als milieubelastende activiteit)
- Graven in een waterbodem

§ 10.1 richt zich op het graven in een bodemkwaliteit onder of gelijk aan de interventiewaarde.

De interventiewaarden geven aan wanneer de functionele eigenschappen die de bodem heeft voor mens, dier en plant ernstig zijn verminderd of dreigen te worden verminderd. De interventiewaarden gelden altijd, ongeacht de locatie. De gemeente heeft geen mogelijkheid om met maatwerk de interventiewaarden in het omgevingsplan aan te passen.

Wettelijk kader § 3.2.21, § 4.119 en § 5.2.2 Bal

Regels

Rijk

Algemene regels

Basisregels

- Voorafgaand (bodem)onderzoek, tenzij sprake is van een spoedreparatie van vitale ondergrondse infrastructuur
- Partijen grond gescheiden houden bij graven, opslaan, terugplaatsen en afvoeren

Informatieplicht

Ten minste 1 week vóór start informeren over:

- Begrenzing
- Verwachte startdatum
- Verwachte duur

Tijdelijke uitname is uitgezonderd van de informatieplicht. Vanuit toezicht moet worden toegezien dat initiatiefnemers zich wel houden aan de basisregels.

Bij spoedreparaties wordt onverwijld na afloop van de activiteit informatie verstrekt over de begrenzing, de datum van de werkzaamheden en aanleiding en doel.

Instructieregels Rijk n.v.t.

Bruidsschat n.v.t.

Provincie

Regels n.v.t.

Instructieregels provincie n.v.t.

Gemeente

Lokale regels Voorstel invulling instructieregels Rijk
n.v.t.

Voorstel omzetten bruidsschatregels

Voor graven in een geval beschikt ernstig, niet-spoed of in een gebied diffuus verontreinigd boven de interventiewaarde krijgen gemeenten van het Rijk een bruidsschat mee. Zie verder hiervoor § 10.2.

Voorstel invulling instructieregels provincie

n.v.t.

Voorstel maatwerkregels op algemene rijksregels

De regels van voorafgaand onderzoek zijn van toepassing. Dat betekent dat voorafgaand aan de graafactiviteit een vooronderzoek moet worden verricht. Afhankelijk van de uitkomsten van het vooronderzoek is vervolgonderzoek nodig.

De initiatiefnemer heeft geen plicht deze (bodem)informatie aan te leveren. Vanuit de rol van toezicht en de informatiepositie die het BIS heeft, kan worden overwogen het voorafgaand onderzoek toe te voegen aan de verplicht aan te leveren bescheiden (informatieplicht).

In de praktijk start de initiatiefnemer met het uitvoeren van een vooronderzoek en bepaalt het resultaat van het vooronderzoek of verder bodemonderzoek noodzakelijk is. In het omgevingsplan zou kunnen worden geregeld in welke gevallen vervolgonderzoek nodig is. In principe volgt dit uit § 5.2.2 van het Bal, maar het zou in het omgevingsplan concreter kunnen worden ingevuld om het daarmee voor een initiatiefnemer duidelijker te maken en eventueel onnodig bodemonderzoek te voorkomen. Verder (bodem)onderzoek hoeft zich alleen te richten tot die parameters waar een overschrijding van de interventiewaarde redelijkerwijs niet is uit te sluiten. Als uit het vooronderzoek blijkt dat de locatie onverdacht is en is gelegen in een gebied met P95-waarden beneden de interventiewaarden, dan kan verder bodemonderzoek achterwege blijven.

Overwogen kan worden locaties/ gebieden in het omgevingsplan aan te wijzen waar voorafgaand onderzoek achterwege kan blijven omdat daar redelijkerwijs geen overschrijdingen van de interventiewaarden worden aangetroffen.

Voorstel lokale regels

Graven onder de 25 m³ (kleinschalig graafwerk) wordt door het Rijk niet beschouwd als milieubelastende activiteit en is niet gereguleerd door het Rijk. Gemeenten kunnen eventueel (gemotiveerd) regels stellen voor kleinschalig graafwerk.

Voor kleinschalig graafwerk in een geval beschikt ernstig, niet-spoed of in een gebied diffuus verontreinigd boven de interventiewaarde krijgen gemeenten van het Rijk een bruidsschat mee. Zie verder hiervoor § 10.2.

Acties

Vóór 01-07-2022

- Overwegen het voorafgaand onderzoek toe te voegen aan de indieningsvereisten (informatieplicht).

Ná 01-07-2022

- Overwegen locaties/ gebieden aan te wijzen waar sprake is van vrijstelling van onderzoek.
- Overwegen in aanvulling op het Bal het onderzoekstraject beter te duiden voor initiatiefnemers, zodat duidelijk wordt op welke manier men invulling kan geven aan het onderzoekstraject en wanneer dit kan worden beëindigd.

10.2 Graven boven de interventiewaarde

Toepassingsbereik Graven wordt beschouwd als een milieubelastende activiteit. Onder de activiteit valt:

- Graven
- Zeven
- Tijdelijk opslaan van grond (max. 8 weken)
- Terugplaatsen van grond na afloop van het tijdelijk opslaan van grond

Onder de activiteit valt niet:

- Graven in een bodemvolume minder dan 25 m³ (NB Dit wordt door het Rijk niet beschouwd als milieubelastende activiteit)
- Graven in een waterbodem

§ 10.2 richt zich op het graven in een bodemkwaliteit boven de interventiewaarde.

De gemeente heeft geen mogelijkheid om met maatwerk de interventiewaarden in het omgevingsplan aan te passen. Zie ook § 10.1.

Wettelijk kader § 3.2.22, § 4.120 en § 5.2.2 Bal

Regels

Rijk

Algemene regels

Basisregels

- Partijen grond gescheiden houden bij graven, opslaan, terugplaatsen en afvoeren

Meldplicht

Ten minste 4 weken vóór start melden onder overlegging van de volgende gegevens:

- **Voorafgaand onderzoek**
- Gegevens over de ontgraving, aangeduid op een kaart en dwarsprofiel
- Bodemvolume m³
- Hoeveelheid terug te plaatsen grond in m³
- Hoeveelheid af te voeren grond in m³ en per onderscheiden partij

Let op: Bij tijdelijke uitname geldt een termijn van ten minste 1 week.

Informatieplicht

Ten minste 4 weken vóór start activiteit informeren over:

- Begrenzing locatie
- Verwachte startdatum
- Verwachte duur
- Aanleiding/ doel

Let op: Bij tijdelijke uitname geldt een termijn van ten minste 1 week.

Ten minste 1 week vóór start activiteit informeren over:

- Gegevens aannemer BRL SIKB 7000
- Indien van toepassing gegevens MKB-er BRL SIKB 6000. MKB is nodig als:
  - Een deel van de verontreinigde grond wordt afgevoerd,
  - Op de locatie al een leeflaag of een duurzame afdeklaag aanwezig is en de ontgraving dieper reikt dan deze laag, of
  - Er sprake is van meerdere partijen grond die gescheiden moeten worden gehouden

Ten hoogste 1 week na het beëindigen van de activiteit gegevens aanleveren over:

- Datum einde activiteit
- Indien van toepassing de resultaten van de MKB met daarbij in ieder geval:
  - gegevens over de ontgraving, aangeduid op een kaart en dwarsprofiel
  - bestemming van de grond die niet wordt teruggeplaatst
  - bijzondere omstandigheden

Bij een spoedreparatie aan vitale ondergrondse infrastructuur moet onverwijld na afloop informatie worden verstrekt.

Instructieregels Rijk n.v.t.

Bruidsschat

De regels gelden ook voor graven in een bodemvolume minder dan 25 m³ bij locaties:

- Waarbij een beschikking ernst, geen spoed is afgegeven op grond van de Wbb, of
- Die diffuus verontreinigd zijn met een concentratie tot boven de interventiewaarde zoals dat blijkt uit de BKK

Provincie

Regels n.v.t.

Instructieregels provincie n.v.t.

Gemeente

Lokale regels Voorstel invulling instructieregels Rijk
n.v.t.

Voorstel omzetten bruidsschatregels

De ODMH stelt voor vooralsnog aan te sluiten op de regels van de bruidsschat.

Voorstel invulling instructieregels provincie

n.v.t.

Voorstel maatwerkregels op algemene rijksregels

De regels van voorafgaand onderzoek zijn van toepassing. Dat betekent dat voorafgaand aan de graafactiviteit in ieder geval een vooronderzoek moet worden verricht. In het omgevingsplan zou kunnen worden geregeld in welke gevallen vervolgonderzoek nodig is. In principe volgt dit uit § 5.2.2 van het Bal, maar het zou in het omgevingsplan concreter kunnen worden ingevuld om het daarmee voor een initiatiefnemer duidelijker te maken en eventueel onnodig bodemonderzoek te voorkomen. Als duidelijk is dat de graafactiviteit plaatsvindt op een locatie waar overschrijdingen van de interventiewaarden aanwezig zijn, kan verder bodemonderzoek achterwege blijven.

Overwogen kan worden locaties/ gebieden in het omgevingsplan aan te wijzen waar voorafgaand onderzoek achterwege kan blijven omdat het aannemelijk is dat interventiewaarden worden overschreden. Een onderzoek voegt dan niets toe.

Voorstel lokale regels

Graven onder de 25 m³ (kleinschalig graafwerk) wordt door het Rijk niet beschouwd als milieubelastende activiteit en is niet gereguleerd door het Rijk. Gemeenten kunnen eventueel (gemotiveerd) regels stellen voor kleinschalig graafwerk.

Voor kleinschalig graafwerk in een geval beschikt ernstig, niet-spoed of in een gebied diffuus verontreinigd boven de interventiewaarde krijgen gemeenten van het Rijk een bruidsschat mee.

Acties

Vóór 01-07-2022

- Werkingsgebied definiëren voor de bruidsschat (locaties beschikt ernstig/ niet-spoed en zones BKK met een P95 groter dan de interventiewaarde).

Ná 01-07-2022

- Overwegen locaties/ gebieden aan te wijzen waar sprake is van vrijstelling van onderzoek.
- Overwegen in aanvulling op het Bal het onderzoekstraject beter te duiden voor initiatiefnemers, zodat duidelijk wordt op welke manier men invulling kan geven aan het onderzoekstraject en wanneer dit kan worden beëindigd.
- Regels bruidsschat overnemen, wijzigen of schrappen.

11 Saneren van de bodem

Toepassingsbereik Saneren wordt gezien als milieubelastende activiteit. Het moet gaan om een gerichte kwaliteitsverbetering. Onder de activiteit valt niet:

- Grondwatersanering
- Waterbodemsanering

Een grondwatersanering is niet door het Rijk gereguleerd. De provincie heeft in het ontwerp provinciale omgevingsverordening regels gesteld over grondwatersanering. Zie H14.

Let op. Naast de activiteit saneren kan ook de activiteit graven boven de interventiewaarde en de activiteit toepassen van grond of baggerspecie van toepassing zijn.

Wettelijk kader § 3.2.23, § 4.121 en § 5.2.2 Bal, § 5.1.4.5.2 Bkl, § 22.3.7.1 en § 22.3.8.1 omgevingsplan (bruidsschat)

Regels

Rijk

Algemene regels

Standaard aanpak

- Afdekken
  - Met een duurzaam aaneengesloten verhardingslaag, of
  - Met een leeflaag (grond/ baggerspecie) minimaal 1,0 meter dik met een kwaliteit die voldoet aan de functie (landbouw/ natuur, wonen of industrie)
- Verwijderen van verontreiniging, in overeenstemming met de functie
- Combinatie

Herschikken is mogelijk op het gedeelte van de locatie waar een afdeklag wordt aangebracht.

Meldplicht

Ten minste 4 weken vóór start melden onder overlegging van de volgende gegevens:

- Voorafgaand onderzoek
- Keuze saneringsaanpak (afdekken, verwijderen van verontreiniging of een combinatie)
- Indien van toepassing, gegevens afdekken (type, situering, hoeveelheden af te voeren/ herschikken)
- Indien van toepassing, gegevens ontgraving (situering, hoeveelheden af te voeren, bodemfunctieklasse)
- Indien van toepassing maatregelen om uitdamping van vluchtige stoffen tegen te gaan
- Indien van toepassing lozingsroutes

Informatieplicht

Ten minste 4 weken vóór start activiteit informeren over:

- Begrenzing
- Datum start

Ten minste 1 week vóór start activiteit informeren over:

- Gegevens aannemer SIKB BRL 7000
- Gegevens MKB-er SIKB BRL 6000

Ten hoogste 4 weken na het beëindigen van de activiteit een evaluatieverslag aanleveren met:

- Resultaten MKB
- Indien van toepassing een onderzoek waaruit blijkt dat de binnenlucht voldoet aan de TCL
- Indien van toepassing informatie over de gebruiksbeperkingen en/ of de nazorg

Instructieregels Rijk In het omgevingsplan moet zijn geregeld dat nazorg c.q. tijdelijke maatregelen in stand moeten worden gehouden

Bruidsschat De eigenaar etc. moet de nazorg, tijdelijke maatregelen in stand houden etc.

Voor het lozen van grondwater in de bodem of op het riool afkomstig van een (grondwater)sanering is een bruidsschat beschikbaar.

Ten hoogste 4 weken voor het begin van de activiteit moet informatie worden aangeleverd (informatieplicht) over de aard, omvang en datum, tenzij het lozen niet langer duurt dan 48 uur. Bij lozingen korter dan 8 weken geldt en termijn van 5 werkdagen.

Provincie

Regels

Nader te bepalen. De provincie werkt nog aan een beleidskader voor het grondwater. Daarbij horen ook regels voor het saneren van verontreinigd grondwater. Zie H14.

Instructieregels provincie

Nader te bepalen. Het beleid is nog in ontwikkeling. Zie H14.

Gemeente

Lokale regels

Voorstel invulling instructieregels Rijk

De bruidsschat voorziet in een tijdelijk kader voor nazorg, tijdelijke maatregelen en het lozen van grondwater.

Voorstel omzetten bruidsschatregels

De ODMH stelt voor voorsnog aan te sluiten op de regels van de bruidsschat.

Voorstel invulling instructieregels provincie

Nader te bepalen. Het beleid is nog in ontwikkeling. Zie H14.

Voorstel maatwerkregels op algemene rijksregels

Voor veel situaties is de standaard aanpak voldoende, maar voor een aantal situaties mogelijk niet.

In de huidige systematiek is standaard saneren gereguleerd middels BUS. In de standaardaanpak van immobiele verontreinigingen wordt uitgegaan van een standaarddikte leeflaag van 1,0 meter. In bijzondere situaties is een afwijkende leeflaagdikte van minimaal 0,5 meter toegestaan. Het gaat dan bijvoorbeeld om situaties met een hoge grondwaterstand. Deze afwijkende leeflaagdikte wordt in voorkomende situaties ook in de regio Midden-Holland toegestaan. Om een minder dikke leeflaag toe te staan wordt voorgesteld een maatwerkregel toe te voegen aan het omgevingsplan dat volstaan kan worden met een leeflaagdikte van ten minste 0,5 meter.

Voor het saneren van slootdempingen in de Krimpenerwaard (gebied SBK) wordt een dikte leeflaag van 0,4 meter toegestaan. Voorgesteld wordt ook dit te reguleren.

Voorstel lokale regels

n.v.t.

Acties

Vóór 01-07-2022

- Wachten op provinciaal beleidskader voor het grondwater en eventuele doorwerking naar het omgevingsplan.
- Overwegen een leeflaagdikte van 0,5 meter (SBK 0,4 meter) toe te staan gekoppeld aan gebieden met een hoge grondwaterstand (werkingsgebied).

Ná 01-07-2022

- Bodemfunctieklassenkaart actualiseren.
- Regels bruidsschat overnemen, wijzigen of schrappen.

CONCEPT

12 Opslaan van grond en baggerspecie

Toepassingsbereik Opslaan van grond en baggerspecie wordt gezien als milieubelastende activiteit. Onder de activiteit valt:

- Opslaan, zeven en samenvoegen van grond
- Opslaan, zeven, (mechanisch) ontwateren en samenvoegen van baggerspecie

Bij tijdelijke opslag (korter dan 8 weken) zijn de regels van graven van toepassing.

Opslag van grond/ baggerspecie mag niet langer plaatsvinden dan 3 jaar (landbodem) of 10 jaar (oppervlaktewater); anders is sprake van storten.

Wettelijk kader § 3.2.24, § 4.122 en § 5.2.1 Bal

Regels

Rijk

Algemene regels

Vergunningplicht

- Opslaan, zeven, (mechanisch) ontwateren of samenvoegen van grond matig of sterk verontreinigd
- Opslaan etc van baggerspecie sterk verontreinigd
- Opslaan etc van grond of baggerspecie zonder milieuverklaring bodemkwaliteit, tenzij
  - Herkomst bekend, én
  - Bodemkwaliteit herkomst voldoet aan kwaliteitsklasse industrie (voor landbodem) of kwaliteitsklasse matig verontreinigd (voor waterbodem)
- Lozen op oppervlaktewater van afvalwater afkomstig van opslaan etc van grond matig/ sterk verontreinigd of baggerspecie sterk verontreinigd

Meldplicht

Ten minste 4 weken vóór start melden onder overlegging van de volgende gegevens:

- Kwaliteitsklasse grond/ baggerspecie
- Of partijen grond/ baggerspecie worden samengevoegd
- Als partijen worden samengevoegd; of dit gebeurt tot een partij groter dan 25 m³
- Als partijen worden samengevoegd; de kwaliteitsklassen van de partijen
- Als op een oppervlaktewaterlichaam wordt geloosd; de locaties van de lozingspunten
- Als op een oppervlaktewaterlichaam wordt geloosd; het maximale lozingsdebiet

Let op: Bij eenmalig opslaan etc. geldt een termijn van ten minste 1 week.

Let op: Er geldt geen meldplicht als het gaat om opslag door een particulier in het kader van een functionele toepassing van ten hoogste 25 m³ grond/ baggerspecie.

Administratie

Administratie bijhouden (per partij) van de herkomst, kwaliteitsklasse, kwaliteitsverklaringen, plaats van opslag, hoeveelheid en aanvangsdatum.

Ten hoogste 6 weken na afloop van de activiteit dient een eindonderzoek te worden uitgevoerd, tenzij:

- Het gaat om eenmalige opslag,
- Voorafgaand de kwaliteitsklasse van de bodem op de plaats van opslaan is vastgesteld (milieuverklaring bodemkwaliteit), en
- De grond/ baggerspecie op de plaats van opslaan mag worden toegepast

Opslag van licht/ matig verontreinigde baggerspecie:

- Afvalwater lozen op oppervlaktewater (voorkeur) of een andere route (maatwerk)
- Bij lozen op oppervlaktewater gelden emissiegrenswaarden (onopgeloste stoffen, CZV)
- In een depot omringd met een dijklichaam en voorzien van folie, tenzij de baggerspecie ter plaatse van worden toegepast

Partijen grond/ baggerspecie mogen niet worden samengevoegd tot een partij die groter is dan 25 m³, tenzij:

- Partijen dezelfde kwaliteitsklasse hebben, én zijn gekeurd/ samengevoegd door erkende instantie, of
- Partijen kleiner zijn dan 100 ton, én zijn samengevoegd door erkende instantie, of
- Het gaat om grond met kwaliteitsklasse landbouw/ natuur of baggerspecie algemeen toepasbaar, én de partijen zijn voorzien van kwaliteitsverklaring

Instructieregels Rijk n.v.t.

Bruidsschat n.v.t.

Provincie

Regels n.v.t.

Instructieregels provincie n.v.t.

Gemeente

Lokale regels Voorstel invulling instructieregels Rijk
n.v.t.

Voorstel omzetten bruidsschatregels
n.v.t.

Voorstel invulling instructieregels provincie
n.v.t.

Voorstel maatwerkregels op algemene rijksregels
n.v.t.

Voorstel lokale regels
n.v.t.

Acties

Vóór 01-07-2022
n.v.t.

Ná 01-07-2022
n.v.t.

CONCEPT

CONCEPT

13 Toepassen van bouwstoffen, grond en baggerspecie

13.1 Toepassen van bouwstoffen

Toepassingsbereik Het toepassen van bouwstoffen, grond of baggerspecie wordt gezien als milieubelastende activiteit.

§ 13.1 richt zich op het toepassen van bouwstoffen. De regels gelden niet voor het toepassen van bouwstoffen in een gebouw, zolang er geen contact is met hemelwater, oppervlaktewater of grondwater.

Wettelijk kader § 3.2.25 en § 4.123 Bal

Regels

Rijk

Algemene regels

Basisregels

- Er moet sprake zijn van een functionele toepassing
- Functionele hoeveelheid
- Niet met de bodem vermengd en terugneembaar. Als de toepassing zijn functie verliest moeten ze worden verwijderd.
- Minder dan 20% grond/ baggerspecie
- Kwaliteitseisen in een milieuverklaring bodemkwaliteit overeenkomstig de eisen uit het Bbk (emissie, concentratie en samenstelling)
- Tijdens het toepassen van de bouwstoffen en na afloop voor ten minste 5 jaar zijn milieuverklaringen bodemkwaliteit en eventuele afleverbonnen beschikbaar (uitzonderingen zie art. 4.1259 Bal)

Geen meld- of informatieplicht (uitgezonderd het toepassen van AVI-bodemas en immobilisaten)

Informatieplicht

Bij het toepassen van AVI-bodemas/ immobilisaten geldt een informatieplicht om ten minste 4 weken voor start van de activiteit gegevens en bescheiden te verstrekken.

NB Immobilisaten zijn vormgegeven bouwstoffen die het product zijn van een methode van verwerking waarbij de chemische of fysische eigenschappen van een afvalstof worden gewijzigd met het primaire doel daarin aanwezige verontreinigende stoffen vast te leggen.

Instructieregels Rijk n.v.t.

Bruidsschat n.v.t.

Provincie

Regels n.v.t.

Instructieregels
provincie

n.v.t.

Gemeente

Lokale regels

Voorstel invulling instructieregels Rijk
n.v.t.

Voorstel omzetten bruidsschatregels
n.v.t.

Voorstel invulling instructieregels provincie
n.v.t.

Voorstel maatwerkregels op algemene rijksregels
n.v.t.

Voorstel lokale regels
n.v.t.

Acties

Vóór 01-07-2022
n.v.t.

Ná 01-07-2022
n.v.t.

13.2 Toepassen van grond of baggerspecie

Toepassingsbereik Het toepassen van bouwstoffen, grond of baggerspecie wordt gezien als milieubelastende activiteit.

§ 13.2 richt zich op het toepassen van grond of baggerspecie. De regels gelden niet voor:

- Meststoffen
- **Terugplaatsen na tijdelijk uitnemen van grond of baggerspecie (dan geldt de mba graven)**
- Mijnsteen etc.

Wettelijk kader § 3.2.26 en § 4.124 Bal, § 5.1.4.5.3 Bkl

Regels

Rijk

Algemene regels

Meldplicht

Ten minste 1 week vóór start melden onder overlegging van de volgende gegevens:

- Functionaliteit van de toepassing (zie art. 4.1269 Bal) en de onderbouwing ervan
- Dimensionering
- Hoeveelheid
- Datum
- Coördinaten ontvangende landbodem/ oppervlaktewaterlichaam
- Als sprake is van grootschalig toepassen (art. 4.1274 Bal) ; de vermelding daarvan
- Als sprake is van opvullen van diepe plas (art. 4.1269 Bal); de vermelding daarvan
- Als sprake is van verspreiding van baggerspecie als bedoeld in art. 4.1269; lid 3 Bal de vermelding daarvan, met de aanduiding van het toepasselijke onderdeel:
  - De verspreiding, met inbegrip van verspreiding in een weilanddepot, van baggerspecie die in een oppervlaktewaterlichaam dat behoort tot de regionale wateren, is terechtgekomen door afspoeling en afkalving van materiaal van gronden die liggen aan of in het oppervlaktewaterlichaam:
    - voor het herstellen of verbeteren van de bodemgesteldheid van die gronden; of
    - op landbouwgronden tot ten hoogste 10 km afstand van de plaats van vrijkomen
  - In oppervlaktewaterlichaam voor herstellen/ verbeteren ecologische en morfologische functies
  - In uiterwaarden, gorzen, slikken, stranden of platen voor herstellen/ verbeteren bodemgesteldheid

Let op: Een melding kan achterwege blijven als:

- Het gaat om functionele toepassing door een particulier van ten hoogste 25 m³ grond/ baggerspecie
- De grond/ baggerspecie wordt toegepast op een bedrijf voor het telen van gewassen in de openlucht, en de grond wordt ontgraven uit en toegepast op tot dat bedrijf behorende landbouwgronden
- **Functionele toepassing van ten hoogste 50 m³ grond van kwaliteitsklasse landbouw/ natuur**
- **Functionele toepassing van ten hoogste 50 m³ baggerspecie algemeen toepasbaar**
- Er sprake is van verspreiding van baggerspecie als bedoeld in art. 4.1269 lid 3 onder a Bal:
  - voor het herstellen of verbeteren van de bodemgesteldheid van die gronden; of
  - **op landbouwgronden tot ten hoogste 10 km afstand van de plaats van vrijkomen**
- Er sprake is van vergunningplicht
- Er voor deze functionele toepassing al eerder een melding is gedaan

Let op: In de volgende situaties geldt een termijn van ten minste 4 weken:

- Als de grond/ baggerspecie bewerkt is in een grondreinigingsinstallatie (BRL SIKB 7500)
- Grootschalig toepassen

Informatieplicht

Ten minste 1 week vóór start activiteit informeren over:

- Verwachte start-/ einddatum
- Milieuverklaring bodemkwaliteit toe te passen grond/ baggerspecie
- Herkomst grond/ baggerspecie
- Milieuverklaring bodemkwaliteit ontvangende bodem
- Indien van toepassing; afleverbon
- Indien van toepassing; de kwaliteitsklasse aangrenzende landbodem
- Indien van toepassing; de hoeveelheid en zoutgehalte van zout/ brak water

Let op: Het informeren kan achterwege blijven als:

- Het gaat om functionele toepassing door een particulier van ten hoogste 25 m³ grond/ baggerspecie
- De grond/ baggerspecie wordt toegepast op een bedrijf voor het telen van gewassen in de openlucht, en de grond wordt ontgraven uit en toegepast op tot dat bedrijf behorende landbouwgronden
- **Functionele toepassing grond van kwaliteitsklasse landbouw/ natuur**
- **Functionele toepassing baggerspecie van kwaliteitsklasse algemeen toepasbaar**
- Er sprake is van verspreiding van baggerspecie als bedoeld in art. 4.1269 lid 3 onder a Bal (zie boven)

Let op: Uitzonderingen ten aanzien van de aan te leveren gegevens gelden er voor:

- Specifieke maritieme toepassingen
- Opvullen van diepe plas
- Het toepassen van baggerspecie in het kader van verspreiding daarvan als bedoeld in art. 4.1269 lid 3
- Grootschalig toepassen
- Situaties waarbij al eerder gegevens zijn verstrekt en zich geen relevante wijzigingen hebben voorgedaan

Let op: In de volgende situaties geldt een termijn van ten minste 4 weken:

- Als de grond/ baggerspecie bewerkt is in een grondreinigingsinstallatie (BRL SIKB 7500)
- Toepassen in diepe plas

Gegevens met betrekking tot het melden en informeren moeten tijdens het aanbrengen beschikbaar zijn. Milieuverklaringen bodemkwaliteit moeten ten minste 5 jaar worden bewaard.

Verder moet sprake zijn van een functionele toepassing zoals bedoeld in art. 4.1269 Bal:

- Wegen of spoorwegen, met inbegrip van bijbehorende geluidswallen, en bouwwerken en dijken
- Ophogingen op of in de landbodem voor het verwezenlijken van bedrijventerreinen, woningbouwlocaties, landbouwgronden, natuurgronden, tuinen of recreatieterreinen
- Ophogingen op of in de landbodem voor het herstellen of verbeteren van de bodemgesteldheid van een terrein of het bevorderen van de landbouwkundige waarde, natuurwaarde of recreatieve waarde van een terrein
- Afdeklagen op saneringslocaties, bovenafdichtingen op stortplaatsen en afdeklagen op grootschalig toegepaste grond of baggerspecie
- Herinrichtingen (voormalige) winplaatsen voor delfstoffen, met uitzondering van oppervlaktewaterlichamen
- Voorzieningen in oppervlaktewaterlichamen, met uitzondering van diepe plassen voor het voorkomen/ beperken van overstromingen/ wateroverlast, het bevorderen van de natuurwaarde of recreatieve waarde daarvan, het bevorderen van de doorvaart van de scheepvaart of het herstellen of verbeteren van de ligging, vorm, afmeting en constructie waterstaatswerk
- Suppleties van baggerspecie langs de kustlijn voor herstellen/ verbeteren van de kustverdediging
- Opvullingen van oppervlaktewaterlichamen, met uitzondering van diepe plassen, tot landbodem voor het verwezenlijken van bedrijventerreinen, woningbouwlocaties, landbouwgronden, natuurgronden, recreatieterreinen
- Opvullingen van diepe plassen voor het bevorderen van de natuurwaarde of recreatieve waarde van de diepe plas, het ontwikkelen tot landbodem voor het verwezenlijken van bedrijventerreinen, woningbouwlocaties,

landbouwgronden, natuurgronden of recreatieterreinen of het stabiliseren van wanden.

Als ook:

- Verspreiding van baggerspecie:
  - voor het herstellen of verbeteren van de bodemgesteldheid van die gronden; of
  - op landbouwgronden tot ten hoogste 10 km afstand van de plaats van vrijkomen
- Verspreiding van baggerspecie in oppervlaktewaterlichaam voor herstellen/ verbeteren ecologische en morfologische functies
- Verspreiding van baggerspecie in uiterwaarden, gorzen, slikken, stranden of platen voor herstellen/ verbeteren bodemgesteldheid

En verder:

- Er moet sprake zijn van een functionele hoeveelheid toe te passen grond/ baggerspecie
- Ten hoogste 20% steenachtig materiaal/ hout, sporadisch ander materiaal, en dit materiaal al aanwezig was en voorafgaand aan de toepassing niet kon worden verwijderd
- **Alleen in overeenstemming met kwaliteitsklasse van de ontvangende bodem én met de bodemfunctieklassen (dubbele toets: kwaliteit én functie)**

Maatwerk

- **Alleen als de grond/ baggerspecie afkomstig is uit een aangewezen bodembeheergebied en ook weer binnen dat gebied wordt toegepast**
- **Bij sterk verontreinigde grond/ baggerspecie alleen als de locatie waar de grond/ baggerspecie is ontgraven én deze wordt toegepast, diffuus sterk verontreinigd is**

Let op: Er gelden afwijkende regels voor:

- Grootschalig toepassen
- Toepassen in een diepe plas
- **Verspreiden van baggerspecie**
- Toepassen van tarragrond

Baggerspecie mag verspreid worden op landbouwgronden tot ten hoogste 10 km afstand. Het moet gaan om 'voor verspreiden geschikte baggerspecie' (maximaal matig verontreinigd). Maatwerk is mogelijk bij gebieden diffuus sterk verontreinigd.

In de Regeling bodemkwaliteit 2021 staan de voorwaarden waaronder de BKK gebruikt kan worden voor de milieuverklaring bodemkwaliteit. Degene die de BKK als grondslag voor een milieuverklaring bodemkwaliteit wil gebruiken moet een vooronderzoek NEN 5725 uitvoeren. En verder mag de BKK ten hoogste 5 jaar geleden zijn vastgesteld of voor het laatst zijn bijgewerkt.

Gemeenten kunnen geen vrijstelling geven voor het verplicht gebruiken van een milieuverklaring bodemkwaliteit, maar kunnen wel faciliteren dat de BKK aangevuld met een vooronderzoek NEN 5725 voldoende is voor het afgeven van een milieuverklaring bodemkwaliteit.

Instructieregels Rijk In het omgevingsplan moet de landbodem zijn ingedeeld in de bodemfunctieklasse landbouw/ natuur, wonen en industrie, waarbij rekening wordt gehouden met de functie.

Bruidsschat n.v.t.

Provincie
Regels

In de ontwerp Zuid-Hollandse Omgevingsverordening heeft de provincie het toepassen van grond of baggerspecie in een grondwaterbeschermingsgebied aangewezen als een vergunningplichtige milieubelastende activiteit, tenzij de grond of baggerspecie ten minste voldoet aan de kwaliteitsklasse wonen. In onze regio speelt dit alleen voor de gemeente Krimpenerwaard. Het beleid is nog in ontwikkeling.

Instructieregels provincie n.v.t.

Gemeente
Lokale regels

Voorstel invulling instructieregels Rijk
n.v.t.

Voorstel omzetten bruidsschatregels
n.v.t.

Voorstel invulling instructieregels provincie
n.v.t.

Voorstel maatwerkregels op algemene rijksregels

Binnen de huidige kaders is sprake van gebiedsspecifiek beleid, vastgelegd in de Nota bodembeheer 2016-2021. Bij het toepassen van grond/ baggerspecie is de functie van de ontvangende bodem leidend (dus geen dubbele toets). De bodemfunctieklassenkaart en het gebiedsspecifiek beleid uit deze Nota vallen onder het overgangsrecht Besluit bodemkwaliteit en komen in het tijdelijke deel van het omgevingsplan. Gemeenten hebben dus tot 2030 de tijd om dit om te zetten.

In een aparte notitie wordt ingegaan of en hoe de Nota bodembeheer een plek kan krijgen in het omgevingsplan. In principe wordt daarbij uitgegaan van een beleidsneutrale omzetting. Bij bepaalde onderwerpen kan een nieuwe afweging raadzaam zijn.

Voorstel lokale regels

n.v.t.

Acties

Vóór 01-07-2022

n.v.t.

Ná 01-07-2022

- Beschouwen Nota bodembeheer. Gebiedsspecifiek beleid valt onder het overgangsrecht.
- Nota bodembeheer actualiseren en omzetten naar (juridische) regels voor het omgevingsplan.
- Bodemfunctieklassenkaart en BKK actualiseren

14 Grondwater

Toepassingsbereik Aanpak en beheer van historisch verontreinigd grondwater, niet vallend onder de aanpak spoed. De aanpak spoed is immers geborgd met overgangsrecht Wbb.

Wettelijk kader Omgevingswet. Europese Kaderrichtlijn water (Krw) en Grondwaterrichtlijn (Gwr) en § 22.3.7.3 omgevingsplan (bruidsschat)

Regels

Rijk

Algemene regels

Bescherming van de grondwaterkwaliteit is een gedeelde verantwoordelijkheid van overheden.

Provincies hebben hierbij een coördinerende rol:

- Gebiedsgerichte coördinatie taken en bevoegdheden van gemeenten en waterschappen (art. 2.18 Ow)
- Beschermen grondwaterkwaliteit in grondwaterbeschermingsgebieden in verband met de winning van grondwater bestemd voor menselijke consumptie (art. 2.18 Ow)
- Vaststellen omgevingsvisie waarin de hoofdlijnen van het grondwaterbeleid zijn verwoord (art. 3.1, 3.3 Ow)
- Vaststellen regionaal waterprogramma gericht op de Krw-/ Gwr-doelen (art. 3.8 Ow)
- Monitoring grondwater Krw
- Bevoegd gezag voor onttrekkingen > 150.000 m³ per jaar en voor de mba open bodemenergiesystemen

De Krw/ Gwr verplicht de provincie een regionaal waterprogramma vast te stellen. Het beheer van verontreinigd grondwater maakt hier deel van uit. Om te kunnen beoordelen of de Krw-/ Gwr-doelen worden behaald, is monitoring nodig.

Doelen Krw/ Gwr:

- Goede toestand (kwantiteit en kwaliteit) grondwaterlichamen (op niveau grondwaterlichaam)
- Geen achteruitgang toestand Krw grondwaterlichaam
- Ombuigen trends
- **Voorkomen en beperken inbreng van verontreinigde stoffen in het grondwater (*prevent and limit*)**

En specifiek voor water dat bestemd is voor menselijke consumptie:

- Voorkomen van achteruitgang van de kwaliteit van water dat onttrokken wordt voor menselijke consumptie voor stoffen waarvoor zuivering nodig is
- Streven naar verbetering van de kwaliteit van water dat onttrokken wordt voor menselijke consumptie teneinde de zuiveringsinspanning te verlagen

Door het wegvallen van de Wbb dient de provincie een nieuw kader te maken om verontreinigingen te beoordelen, en te bepalen of maatregelen nodig zijn.

De provincie kan in de omgevingsverordening regels stellen aan activiteiten die de grondwaterkwaliteit beïnvloeden. Het gaat dan om activiteiten die de doelen (Krw/ Gwr) kunnen bedreigen of de eigen maatschappelijke ambities in de weg staan.

Ook gemeenten hebben onder de Omgevingswet taken gericht op de kwaliteit van het grondwater:

- Algemene zorgtaak beheer van de fysieke leefomgeving, waar het bodem- en grondwatersysteem deel van uitmaakt
- Vaststellen omgevingsvisie
- Bevoegdheid om programma's vast te stellen
- Specifieke taken zoals inzameling en transport van stedelijk afvalwater en de grondwater(peil)zorgplicht
- Vaststellen omgevingsplan
- Bevoegd gezag lozingen op of in de bodem en rioolozingen
- Bevoegdheid tot het treffen van maatregelen en geven van aanwijzingen bij een ongewoon voorval
- Bevoegdheid tot het treffen van tijdelijke beveiligingsmaatregelen bij een toevalsvondst

De invulling van het beheer van verontreinigd grondwater is afhankelijk van de maatschappelijke opgaven, belangen en ambities van de verschillende partijen. Partijen worden geacht taken en bevoegdheden goed op elkaar af te stemmen.

Door het Ministerie van I&W en de decentrale overheden is een handreiking opgesteld 'Beheer van grondwaterkwaliteit onder de Omgevingswet' (versie 1.0 december 2019).

Instructieregels Rijk De provincie moet in de omgevingsverordening regels opnemen voor het beschermen van de kwaliteit van het grondwater bestemd voor de menselijke consumptie (art. 7.11 lid 1b Bkl).

En verder moet bij het beoordelen of als maatregel een grondwatersanering nodig is, rekening worden gehouden met de signaleringsparameters voor de grondwaterkwaliteit (interventiewaarde) (art. 4.12a Bkl).

Bruidsschat Omgevingsplan, met betrekking tot activiteiten bij een Wbb-geval beschikt ernstig, niet spoed:
“(…) neemt in het belang van de bescherming van de bodem maatregelen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevegd om verdere verontreiniging van de bodem te voorkomen of te beperken of – indien dat redelijkerwijs mogelijk is in samenhang met de activiteit die wordt verricht – ongedaan te maken”.

Provincie
Regels

Nader te bepalen. De provincie werkt nog aan een beleidskader voor het grondwater. Dit beleidskader werkt door in het provinciale waterprogramma en de provinciale omgevingsverordening. Die laatste kan via instructieregels doorwerken in de waterschapsverordening en het gemeentelijk omgevingsplan.

In de ontwerp Zuid-Hollandse Omgevingsverordening is aangehaakt op de activiteit bouwen van een gebouw dat (gedeeltelijk) de bodem raakt. De provincie is voornemens de gemeenten instructieregels te geven dat in die situaties door de initiatiefnemer standaard een grondwateronderzoek wordt uitgevoerd. Gemeenten kunnen locaties/ gebieden aanwijzen in het omgevingsplan waar een grondwateronderzoek achterwege kan blijven als aangetoond kan worden dat de signaleringsparameters voor de grondwaterkwaliteit redelijkerwijs niet worden overschreden. Wanneer sprake is van grondwaterverontreiniging dient een risicobeoordeling uitgevoerd te worden, zo nodig gevolgd door (sanerende) maatregelen. De provincie is bevoegd gezag voor een grondwatersanering (pluim); de gemeente voor een bronaanpak.

De precieze rolverdeling tussen de provincie en gemeenten wordt nog nader bepaald.

Het uitvoeren van een grondwateronderzoek begint met een vooronderzoek. Indien op basis van het vooronderzoek blijkt dat de signaleringsparameters van de grondwaterkwaliteit redelijkerwijs niet wordt overschreden (bijvoorbeeld omdat er op of in de directe omgeving geen verdachte activiteiten hebben plaatsgevonden) kan verder onderzoek (lees: feitelijk grondwateronderzoek) achterwege blijven.

Het uitvoeren van feitelijk grondwateronderzoek kan door gemeenten beperkt worden door ofwel vooraf (in het omgevingsplan) gebieden aan te wijzen waar de signaleringsparameters grondwaterkwaliteit redelijkerwijs niet worden overschreden, ofwel door diezelfde conclusie te trekken na het uitvoeren van vooronderzoek (door de initiatiefnemer).

Voor grondwaterbeschermingsgebieden zullen afwijkende/ specifieke regels gelden. In onze regio is dit van belang voor de gemeente Krimpenerwaard.

Instructieregels
provincie

Nader te bepalen.

Gemeente
Lokale regels

Voorstel invulling instructieregels Rijk
n.v.t.

Voorstel omzetten bruidsschatregels

De ODMH stelt voor aan te sluiten op de regels van de bruidsschat. De bruidsschat voorziet in een vorm van vangnet bij een Wbb-geval ernstig/ niet-spoed. De initiatiefnemer voor een activiteit (graven, saneren etc) wordt geacht

die maatregelen te treffen om verdere verontreiniging te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken, die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevegd.

Voorstel invulling instructieregels provincie

Nader te bepalen.

Aangenomen mag worden dat voorzien wordt in voorbeschermingsregels in de periode totdat gemeenten de instructieregels van de provincie hebben verwerkt in het omgevingsplan.

Voorstel maatwerkregels op algemene rijksregels

n.v.t.

Voorstel lokale regels

Vanuit de huidige wettelijke kaders van de Wbb wordt grondwater gesaneerd als sprake is van risico's (spoed) of in combinatie met ruimtelijke planvorming (als sprake is van een geval van ernstige verontreiniging).

De provincie is bezig met het (verplichte) regionale waterprogramma en een provinciale omgevingsverordening. Waarschijnlijk vindt er doorwerking plaats naar het omgevingsplan.

Het lijkt erop dat het toekomstig kader van de provincie de huidige aanpak van de Wbb afdekt. Daarmee zou er sprake zijn van een beleidsneutrale overgang. Bij situaties met 'gevaar' voor het grondwater of het gebruik van het grondwater (thans spoed) dient een bronaanpak (met gemeente als bevoegd gezag) en een grondwatersanering (met provincie als bevoegd gezag) plaats te vinden. Bij situaties dat achteruitgang van de grondwaterkwaliteit niet is uit te sluiten wordt een bronaanpak proportioneel gezien om in samenhang met de activiteit te verlangen. De kosten van een grondwatersanering lijken in dat geval niet op te wegen tegen de verwachte kwaliteitsverbetering van het grondwater.

Maar gemeenten kunnen ook zelf kaders stellen voor het grondwater; zij gaan immers over de 'fysieke leefomgeving' waar het grondwater ook deel van uitmaakt.

De gemeente kan overwegen aanvullende regels op te nemen met betrekking tot het grondwater. De ODMH stelt voor hierover het gesprek aan te gaan met de provincie.

Acties

Vóór 01-07-2022

- Afwachten beleidskader provincie met eventuele instructieregels voor gemeenten
- Afstemmen met provincie mogelijkheid locaties/ gebieden aan te wijzen in het omgevingsplan waar de signaleringsparameters grondwaterkwaliteit redelijkerwijs niet worden overschreden
- Gesprek aangaan met provincie over mogelijke aanvullende regels voor het omgevingsplan

Ná 01-07-2022

- Overwegen locaties/ gebieden aan te wijzen waar sprake is van vrijstelling van (grondwater)onderzoek.
- Overwegen in aanvulling op het Bal het onderzoekstraject beter te duiden voor initiatiefnemers, zodat duidelijk wordt op welke manier men invulling kan geven aan het onderzoekstraject en wanneer dit kan worden beëindigd.

Zie ook H9, Noot 1.

Wbb versus Omgevingswet

Op dit moment vormt de Wbb het wettelijk kader voor sanering van gevallen van verontreiniging in grond én grondwater.

Art. 28 Wbb verplicht degene die voornemens is handelingen te verrichten waarmee verontreiniging wordt verminderd of verplaatst, dit te melden bij de provincie. Als sprake is van een geval van ernstige verontreiniging gaat de melding vergezeld van een saneringsplan met een beschrijving van de wijze van saneren.

Sturing door het bevoegd gezag Wbb heeft de afgelopen jaren plaatsgevonden op de aanpak van de spoedlocaties. De Wbb bevat juridische instrumenten om zo nodig een sanering af te dwingen. In het geval het juridisch instrumentarium niet voorziet in een aanpak door een derde, fungeert het bevoegd gezag als vangnet. Voor grondwaterverontreinigingen gaat het om gevallen met een volume meer dan 6.000 m³ groter dan de interventiewaarde, of een verspreiding van verontreinigd grondwater van meer dan 1.000 m³ per jaar.

Bij die locaties waar geen sprake is van spoed (minder dan 6.000 m³ groter dan de interventiewaarde en een verspreiding van minder dan 1.000 m³ per jaar) wordt gesaneerd in combinatie met ruimtelijke ontwikkeling.

Art. 38 Wbb verplicht degene die de sanering uitvoert a. de bodem geschikt te maken voor de functie, b. het risico van verspreiding zoveel mogelijk te beperken, en c. de nazorg en beperkingen zoveel mogelijk te beperken. De initiatiefnemer moet dus een afweging maken wat de saneringsdoelstelling wordt.

Met de komst van de Omgevingswet op 1 juli 2022 wijzigt het wettelijk kader. De spoedlocaties worden geacht te zijn aangepakt of beheerst. Op nog uit te voeren werkzaamheden bij spoedlocaties is overgangsrecht van toepassing.

De verontreinigingen niet-spoed moeten vanuit de Omgevingswet worden aangepakt. Daarbij staat niet zozeer de verontreiniging voorop, maar de voorgenomen activiteit en wat daarvoor nodig is met betrekking tot de bodemkwaliteit.

Onder de Omgevingswet wordt sanering gezien als een noodzakelijke kwaliteitsverbetering om een activiteit mogelijk te maken. Het Bal bevat rijksregels voor de standaard saneringsmethoden van de grond. Een grondwatersanering wordt door het Rijk niet beschouwd als milieubelastende activiteit en is van rijkswege dan ook niet gereguleerd (art. 3.48h Bal). De regulering wordt overgelaten aan de decentrale overheden. De provincies hebben hierbij een regisserende en coördinerende rol (art. 2.18 Omgevingswet).

De provinciale omgevingsverordening bevat straks alle provinciale regels voor de fysieke leefomgeving. Het omgevingsplan bevat alle regels over de fysieke leefomgeving die de gemeente stelt binnen haar grondgebied. De instructieregels van het Rijk staan in het Bkl. De instructieregels van de provincie staan in de omgevingsverordening. Gemeenten kunnen geen instructieregels stellen.

Art. 4.12a Bkl bevat een instructieregel dat provincies bij de beoordeling of een sanering van een historische grondwaterverontreiniging nodig is, rekening houden met de signaleringsparameters voor grondwaterkwaliteit; het betreft de interventiewaarden uit de huidige systematiek van de Wbb. Voor de beoordeling wordt gebruik gemaakt van de risicotoolbox grondwater. Deze wordt beschikbaar gesteld door het RIVM.

Grondwatersanering wordt gezien als maatregel in een regionaal waterprogramma van de provincie.

Het bovenstaande maakt duidelijk dat de provincie aan de lat staat om een afweging te maken op welke manier zij het beheer van de historische verontreinigingen vanaf 1 juli 2022 vorm wilt gaan geven.

Als de provincie hier geen invulling aan geeft dan:

- Wordt er vanaf 1 juli 2022 standaard geen onderzoek gedaan naar eventuele verontreiniging van het grondwater als gevolg van historische activiteiten op of in de directe omgeving van de planlocatie
- Wordt er vanaf 2021 standaard geen rekening gehouden met eventuele verontreinigingen in het grondwater, niet alleen de niet-gesaneerde vlekken, maar ook de gesaneerde, stabiele vlekken.

Regionaal waterprogramma

Het regionale waterprogramma is een verplicht programma voor de provincie voor vraagstukken op het gebied van grondwater en oppervlaktewater. Het programma wordt elke 6 jaar geactualiseerd. De provincie geeft hiermee uitvoering aan verschillende Europese richtlijnen zoals de Krw en de Gwr (art. 3.8 Omgevingswet).

De provincie is ook verantwoordelijk voor het behalen van de doelen uit de Europese richtlijnen. In het regionale waterprogramma worden regionale oppervlaktewaterlichamen, grondwaterlichamen en waterwinlocaties aangewezen en de doelen en maatregelen beschreven. Het Bkl geeft aan welke maatregelen het regionaal waterprogramma moet bevatten:

- Maatregelen ter uitvoering van de Krw en Gwr voor grondwater
- Maatregelen om te voldoen aan de omgevingswaarden voor oppervlaktewaterkwaliteit
- Maatregelen voor waterlichamen waarin waterwinlocaties liggen

Voor zwemwater moet het programma voldoen aan de doelstellingen van de Europese zwemwater-richtlijn.

Relatie met bodem-oppervlaktewater vraagstukken

De doelstelling om de inbreng van verontreinigende stoffen te voorkomen en te beperken (*'prevent and limit'*) speelt niet op het schaalniveau van het grondwaterlichaam, maar gaat in de breedste zin over alle verontreinigingen op elke plek in het grondwater. De Gwr maakt onderscheid tussen gevaarlijke verontreinigende stoffen waarvan inbreng voorkomen moet worden en niet gevaarlijke verontreinigende stoffen waarvan een inbreng beperkt moet worden. Het richtsnoer behorende bij dit

artikel uit de Gwr geeft handvatten hoe te bepalen of er sprake is van een inbreng. Omdat in elk waterprogramma maatregelen vastgesteld moeten worden ter uitvoering van dit 'prevent and limit' beginsel hebben zowel het Rijk, de provincie als het waterschap een rol in het bepalen wanneer er sprake is van een inbreng inclusief het duiden van gevaarlijke stoffen. Uiteindelijk dient het regionaal waterprogramma te borgen dat met het totaal aan maatregelen uitvoering gegeven wordt aan de Gwr. De provincie heeft hier een regierol. Alleen wanneer er een goed gemotiveerd beroep gedaan kan worden op de door de Gwr geboden uitzonderingsbepaling (art. 6 lid 3), zijn maatregelen niet vereist. De motivering voor een beroep op zo'n uitzonderingsbepaling wordt opgenomen in het nationale of regionale waterprogramma en landt uiteindelijk in de stroomgebiedbeheerplannen van het Rijk. Kosteneffectiviteit en doelmatigheid zijn ook onder de Gwr aspecten die in de afweging meegenomen mogen worden om te bepalen of men maatregelen moet nemen om de inbreng te voorkomen of te beperken.

Bronnen:

- plo.nl
- [Instroom verontreinigd grondwater in oppervlaktewater \(NLO\), Tauw bv, 23 september 2020](#)
- [Handreiking Beheer van grondwaterkwaliteit onder de Omgevingswet, versie 1.0, december 2019](#)
- Bodemplus.nl

CONCEPT

15 Diffuus lood

Toepassingsbereik	Betreft diffuus verontreinigd lood zoals dat voorkomt met name in historisch belaste gebieden (oude dorps-/ stadskernen, lintbebouwing, gebieden met toemaak).
Wettelijk kader	Er is geen specifiek wettelijk kader voor diffuus lood. Lood is een van de vele stoffen waarvoor waarden zijn opgenomen (interventiewaarden, risicowaarden, waarden voor de toelaatbare kwaliteit bij het bouwen van een bodemgevoelig gebouw).
Regels	
<i>Rijk</i>	
Algemene regels	Geen algemene regels. Het Bal bevat wel risicowaarden voor (diffuus) lood (MTR).
Instructieregels Rijk	n.v.t.
Bruidsschat	n.v.t.
<i>Provincie</i>	
Regels	<p>De provincie heeft als bevoegd gezag Wbb een <u>beleidsregel diffuus lood</u> vastgesteld (januari 2020), op welke wijze zij omgaat met de problematiek van diffuus lood <u>tot aan</u> inwerkingtreding Omgevingswet. Het is aan de gemeenten om dit beleid bij inwerkingtreding van de Omgevingswet zelf vorm te geven.</p> <p>De provincie heeft een inventarisatie uitgevoerd van gebieden waar (diffuus) lood in de bodem voor kan komen. Op basis van deze inventarisatie zijn kaarten opgesteld met aandachtsgebieden diffuus lood en heeft onderzoek plaatsgevonden in kinderspeelplaatsen, schooltuinen en volkstuintuinen. Waar nodig treft de provincie maatregelen. Aan eigenaren en bewoners van woonhuizen met een tuin worden gebruiksadviezen gegeven. Er wordt <u>geen</u> onderzoek uitgevoerd in particuliere tuinen.</p> <p>De provincie heeft in haar beleidsregel opgenomen dat de communicatie naar eigenaren/ bewoners via de gemeenten zou moeten verlopen. Zij staan dicht bij hun inwoners en hebben een directe relatie met de GGD. De provincie heeft voor de gemeenten een communicatietoolkit opgesteld met gebruiksadviezen, persberichten en flyers.</p> <p>De ODMH adviseert gemeenten om – in samenspraak met de GGD – invulling te geven aan de communicatie over gebruiksadviezen.</p>
Instructieregels provincie	n.v.t.

Gemeente
Lokale regels

Voorstel invulling instructieregels Rijk
n.v.t.

Voorstel omzetten bruidsschatregels
n.v.t.

Voorstel invulling instructieregels provincie
n.v.t.

Voorstel maatwerkregels op algemene rijksregels

De [maatschappelijke kosten-batenanalyse diffuus lood](#) uit 2017 leert dat in de aanpak/ beheersbaarheid van diffuus lood belangrijke winst te behalen is met [communicatie](#), en daarbij aan te sturen op bewustwording. Bewoners kunnen door hun eigen handelen de blootstelling aan diffuus bodemlood reduceren. De ODMH adviseert om in samenwerking met de GGD communicatie op te tuigen om meer bewustwording te bereiken bij bewoners. De Omgevingswet gaat uit van een eigen verantwoordelijkheid van eigenaar/ gebruiker; het vangnet van de Wbb vervalt.

Uit [onderzoek](#) van het RIVM naar de effectiviteit van gebruiksadviezen (2020) blijkt evenwel dat gebruiksadviezen waarschijnlijk maar voor een beperkte vermindering van de blootstelling zorgen (10%).

En verder stelt de GGD GHOR op basis van een [onderzoek](#) van het RIVM uit 2015 dat de huidige MTR-lood (2,8 ug/kg lg/dag) onvoldoende bescherming biedt, vooral voor jonge kinderen. Ook in het Aanvullingsbesluit bodem is voor lood een MTR opgenomen van 2,8 ug/kg lg/dag. In navolging van de JECFA (Joint Expert Committee on Food Additives) adviseert GGD GHOR uit te gaan van een MTR van 1,9 ug/kg lg/dag. Blootstelling aan lood boven dit niveau wordt gekarakteriseerd als 'reden tot zorg'.

Overwogen kan worden om bij het bepalen van de toelaatbare kwaliteit bij het toelaten van een bodemgevoelig gebouw op een bodemgevoelige locatie, voor lood uit te gaan van een verlaagde MTR, gelijk aan de advieswaarde van GGD GHOR (1,9 µg/ kg lg/ dag). Daarmee kan voor gevoelige gebruiksfuncties een hoger beschermingsniveau worden geboden dan waar de rijksregels vanuit gaan. In de [staalkaart](#) van de VNG is hiervoor een voorbeeldtekst opgenomen.

Voorstel lokale regels
n.v.t.

Een toevalsvondst betekent dat een verontreiniging die al aanwezig was maar nog niet bekend is, wordt ontdekt. Hiervan is de veroorzaker meestal ook niet direct bekend. Het kan ook zijn dat een verontreiniging anders blijkt te zijn dan eerder gedacht. Of door voortschrijdend inzicht kan een stof schadelijker blijken te zijn dan eerst gedacht. Dat betekent dat het begrip toevalsvondst ook zijn doorwerking kan hebben in de aanpak van het vraagstuk diffuus bodemlood.

Overwogen kan worden een programma op te stellen om de blootstelling aan diffuus bodemlood te verminderen. In een programma bepaal je wat, hoe, wanneer en met welke middelen je een bepaald beleidsdoel wil bereiken. Een programma is een nieuw instrument onder de Omgevingswet en in principe zelfbindend. Het programma kan zich ook richten op de blootstelling aan lood via leidingwater.

Het Rijk heeft voor de bevoegde gezagen Wbb de 'Tijdelijke regeling specifieke uitkering bodem overbruggingsjaar 2021' beschikbaar gesteld (Spuk). Voor de opgaven over diffuus lood, PFAS en niet-genormeerde stoffen is € 40 miljoen beschikbaar gesteld mits de aanvraag uiterlijk 30 april 2021 was ingediend. Het ligt in de lijn der verwachting dat voor 2022 ook een dergelijke regeling wordt opgetuigd, ook voor de andere gemeenten. De ODMH adviseert gemeenten hierop aan te sluiten.

Acties

Vóór 01-07-2022

- Overwegen voor lood af te wijken van de generieke waarden voor de toelaatbare kwaliteit en voor de risicogrenswaarden uit te gaan van een MTR van 1,9 µg/ kg lg/ dag

Ná 01-07-2022

- Overwegen voor het vraagstuk diffuus lood een programma op te stellen om de blootstelling aan lood te verminderen
- Als onderdeel van dit programma in samenspraak met de GGD Hollands Midden de communicatie over diffuus lood uitrollen om de bewustwording te vergroten
- Verdere acties volgen uit het programma en zijn afhankelijk van de keuzes die gemeenten maken

CONCEPT

16 Overgangsrecht Wbb

Toepassingsbereik Betreft overgangsrecht saneringen bij inwerkingtreding van de Omgevingswet.

Wettelijk kader H3 Aanvullingswet bodem

Regels

Rijk

Algemene regels

In een aantal situaties blijft het oude recht van toepassing. Overgangsrecht ziet toe op gevallen en saneringen:

- Gevallen beschikt ernstig en spoed waarbij is vastgesteld dat sprake is van spoed van saneren
- Ingediende (deel)saneringsplannen
- Ingediende BUS-meldingen, waarbij wordt opgemerkt dat de BUS-melding vervalt als niet binnen 12 maanden is gesaneerd
- Actieve en passieve nazorg, al dan niet opgenomen in een beschikking op het evaluatieverslag en/ of het nazorgplan
- Maatregelen of beperkingen ex art. 37 lid 4 Wbb
- Bevelen etc.

In genoemde situaties blijft de Wbb – en hieraan gekoppelde regelgeving zoals de Circulaire bodemsanering etc – van toepassing tot en met onherroepelijke goedkeuring van het evaluatieverslag. Er geldt geen vaste einddatum waarop het overgangsrecht eindigt.

De Wbb blijft ook van toepassing op de maatregelen in het evaluatieverslag en de nazorgmaatregelen en beperkingen in een nazorgplan.

In die situaties van overgangsrecht Wbb, blijft de provincie bevoegd gezag.

Verder blijft de Wbb van toepassing op verontreinigingen die na 01-01-1987 maar vóór 01-07-2022 zijn ontstaan, ook als die pas na de inwerkingtreding van de Omgevingswet worden ontdekt.

Hiermee ontstaat een wat merkwaardige verdeling van verantwoordelijkheden:

- Verontreinigingen ontstaan vóór 1987 worden beschouwd als historische verontreinigingen. De gemeente is in principe het bevoegd gezag voor de aanpak ervan, tenzij sprake is van overgangsrecht (spoed, nazorg, lopende saneringen), dan is de provincie bevoegd gezag.
- Verontreinigingen ontstaan ná 1987 maar vóór de inwerkingtreding van de Omgevingswet worden beschouwd als nieuw geval Wbb met de provincie als bevoegd gezag.
- Verontreinigingen ontstaan ná inwerkingtreding van de Omgevingswet worden beschouwd als nieuw geval vanuit Omgevingswet. De gemeente is bevoegd gezag.

Instructieregels Rijk n.v.t.

Bruidsschat n.v.t.

Provincie

Regels n.v.t.

Instructieregels provincie n.v.t.

Gemeente

Lokale regels Voorstel invulling instructieregels Rijk
n.v.t.

Voorstel omzetten bruidsschatregels
n.v.t.

Voorstel invulling instructieregels provincie
n.v.t.

Voorstel maatwerkregels op algemene rijksregels
n.v.t.

Voorstel lokale regels
n.v.t.

Acties

Vóór 01-07-2022

- De ODMH brengt in opdracht van de provincie de locaties in beeld die onder overgangsrecht vallen en waar de provincie bevoegd gezag blijft (werkvoorraad provincie).

Ná 01-07-2022

- Omdat het voorstelbaar is dat de provincie haar bodemsaneringstaken op een gegeven moment af wil bouwen/ beëindigen, zou de provincie taken – zeker waar het passieve nazorg betreft – mogelijk kunnen delegeren naar gemeenten.

17 Bronnen/ ondersteuning

De informatie in dit rapport is voor een belangrijk deel ontleend aan de volgende informatiebronnen:

- [Aanvullingsbesluit bodem Omgevingswet](#)
- [Bodemplus](#)
- [Aan de slag met de Omgevingswet](#)
- [Informatiepunt Leefomgeving](#)
- [Bodembeheer van de Toekomst](#)

De VNG ondersteunt gemeenten en omgevingsdiensten bij het opstellen van het omgevingsplan, specifiek als het gaat over het thema bodem en ondergrond, met het programma '[Bodembeheer van de Toekomst](#)'.

Een van de producten is een [staalkaart bodembeheer](#). In deze staalkaart zijn voor verschillende activiteiten varianten uitgewerkt: generieke varianten die aansluiten op het rijksbeleid, alternatieve varianten 1 die de nadruk leggen op de bescherming van gezondheid en natuurwaarden en die meer bescherming bieden dan de rijksregels, en alternatieve varianten 2 die uitgaan van minder strenge waarden. Met voorbeeldregels en kleuren is duidelijk gemaakt hoe gemeenten een en ander kunnen reguleren.

Verder heeft RWS/ Bodemplus voor gemeenten de [wegwijzer](#) 'Bodem in de Omgevingswet' opgesteld. Deze wegwijzer kan gemeenten helpen bij de voorbereiding op hun bodemtaken onder de Omgevingswet. De tekst in § 6.1 en 6.2 is voor een belangrijk deel overgenomen uit deze wegwijzer.

Zowel de staalkaart als de wegwijzer is een belangrijke bron van informatie geweest bij het opstellen van dit rapport.